

ประจำปี

2546

รายงานสถานการณ์ทุ่นระเบิดในประเทศไทย

ตามรูปแบบการรายงานของ

Landmine Monitor Report 2003

ภาพปก : เด็กชายเมธิ์ เย็นควรว อายุ 7 ขวบ เหยียบกับระเบิดที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ในเดือนมีนาคม 2545 ขาซ้ายเหนือเข่า และขาขวาใต้เข่า ต้องถูกตัด ภาพขณะได้รับ แก้วอัลลอเซ็นคนพิการหลังรักษาตัวหนึ่งสัปดาห์ นายสุบัน โคตะ อายุ 43 ปี ช่างกาย อุบัติการณ์ประจำหน่วยขาเทียม โรงพยาบาลอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผู้รอดชีวิต จากภัยกับระเบิดและสูญเสียขาขวาใต้เข่าเมื่อปี 2524 ร่วมยินดีเมื่อนำแก้วอัลลอเซ็นของ โรงพยาบาลมาให้

ถ่ายภาพโดย : ศิริเพ็ญ ลิ้มศิริกุล

คณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติกับระเบิด

องค์กรประสานงาน:

องค์การเยสุอิตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัย

24/1 ซอยอารีย์ 4 (ใต้) ถนนพหลโยธิน 7 พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02 279 1817 โทรสาร 02 271 3632 Email: landmine@jrs.th.com

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติ

2492 ถนนประชาสงเคราะห์ 24 ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02 277 4625 โทรสาร 02 692 4150 Email: ccjp@cbct.org

รายงานสถานการณ์ทุ่นระเบิดในประเทศไทย
ป ร ะ จ ำ ปี 2 5 4 6

ตามรูปแบบบทความรายงานของ
Landmine Monitor Report 2003

คำนำ

รายงานสถานการณ์ทุ่นระเบิดในประเทศไทย ประจำปี 2546 ฉบับนี้ จัดพิมพ์ตามรูปแบบที่ปรากฏใน *Landmine Monitor Report 2003: Toward a Mine-Free World* ซึ่ง **Landmine Monitor** กล่าวคือ ฝ่ายติดตามตรวจสอบสถานการณ์ทุ่นระเบิด ของ **International Campaign to Ban Landmines (ICBL)** หรือองค์การรณรงค์ยุติทุ่นระเบิดนานาชาติ จัดทำเป็นรายงานประจำปีในภาคภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องมาเป็นฉบับที่ 5

เครือข่ายจากภาคประชาสังคม จำนวนรวม 110 คน จาก 90 ประเทศ ได้รวบรวมวิจัยและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทุ่นระเบิดของทุกประเทศทั่วโลกในปี 2546 นี้ และเริ่มทำการเผยแพร่ *Landmine Monitor Report 2003: Toward a Mine-Free World* อย่างเป็นทางการในวันที่ 9 กันยายน 2546 ทั้งในรูปแบบหนังสือเล่ม (826 หน้า) ซีดี-รอม และข้อมูลในอินเทอร์เน็ต (www.icbl.org/lm/2003/)

ทีมงานของคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติทุ่นระเบิด ซึ่งร่วมงานด้านการรวบรวม วิจัย และรายงานข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยมาเป็นระยะเวลา 5 ปี รับผิดชอบการจัดพิมพ์-เผยแพร่เอกสารรายงานสถานการณ์ทุ่นระเบิดในประเทศไทยประจำปี 2546 และได้คัดตอนข้อมูลรายงานเฉพาะของประเทศไทยภาคภาษาอังกฤษ จากฉบับรวมเล่มทั่วโลก มาจัดพิมพ์ไว้ในเล่มเดียวกันนี้

อนึ่ง การรวบรวมข้อมูลสำหรับรายงานในส่วนของประเทศไทยฉบับนี้ **ครอบคลุมระยะเวลา**ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2545 ถึงเดือนพฤษภาคม 2546 หากแต่บรรณาธิการในต่างประเทศ ซึ่งทำการตรวจทานแก้ไขต้นฉบับในระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2546 ได้เพิ่มเติมข้อมูลที่สำคัญบางเรื่องเข้าไปด้วย

สนใจขอรับ *Landmine Monitor Report 2003: Toward a Mine-Free World* ในรูปแบบต่าง ๆ และเอกสารรายงานสถานการณ์ทุ่นระเบิดในประเทศไทยประจำปี 2546 ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

คณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติทุ่นระเบิด

กันยายน 2546

รายงานการติดตามตรวจสอบสถานการณ์ทุระเบิดในประเทศไทยประจำปี 2546

ความก้าวหน้าสำคัญ ๆ นับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2545: ไทยจะเป็นเจ้าภาพการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาห้ามทุระเบิดครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 15-19 กันยายน 2546 ในกรุงเทพฯ ไทยได้ทำลายทุระเบิดสังหารบุคคลชุดสุดท้ายในคลังสะสมในเดือนเมษายน 2546 การกวาดล้างทุระเบิดในปี 2545 ครอบคลุมพื้นที่ 368,351 ตารางเมตร คณะกรรมการดำเนินงานทุระเบิดเพื่อมนุษยธรรมได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่และมีการประชุมครั้งแรกในเดือนธันวาคม 2545

นโยบายเรื่องการห้ามทุระเบิด

ไทยลงนามในอนุสัญญาห้ามทุระเบิดเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2540 และให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2541 อนุสัญญาห้ามทุระเบิดมีผลบังคับใช้ในประเทศไทยเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นมา ไทยยังไม่ได้จัดเตรียมกฎหมายท้องถิ่นเพื่อกำกับการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาห้ามทุระเบิดโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ได้มีการจัดทำ “ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการควบคุมการปฏิบัติตามอนุสัญญา”¹ นอกจากนี้กระทรวงกลาโหมยังอยู่ในระหว่างการแก้ไขกฎข้อบังคับต่าง ๆ จำนวนหนึ่งเพื่อให้สอดคล้องกับการห้ามทุระเบิด²

ไทยส่งมอบรายงานความโปร่งใส ตามมาตรา 7 ของอนุสัญญาฯ ประจำปีปฏิทิน 2545 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2546

¹ รายงานความโปร่งใสตามมาตรา 7, แบบฟอร์ม A, 30 เมษายน 2546. เนื้อหาระบุถึง “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการควบคุมการปฏิบัติตามอนุสัญญา ปี พ.ศ. 2545 (ฉบับร่าง)” และ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการควบคุมการรับ เก็บ จ่ายเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือเพื่อการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับทุระเบิด ปี พ.ศ. 2545 (ฉบับร่าง)” และ การสัมมนาฯ ไพโรจน์ วิภินัยธานี, ผู้อำนวยการกองการเมือง, กรมองค์การระหว่างประเทศ, กระทรวงการต่างประเทศ, กรุงเทพฯ, 10 มกราคม 2546.

² การสัมมนาฯ ไพโรจน์ วิภินัยธานี, ผู้อำนวยการกองการเมือง, กรมองค์การระหว่างประเทศ, กระทรวงการต่างประเทศ, กรุงเทพฯ, 10 มกราคม 2546.

ไทยและนอร์เวย์ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานร่วมของคณะกรรมการประจำด้านสถานะทั่วไปและปฏิบัติการของอนุสัญญาฯ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2544 จนถึงการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ ประจำปีครั้งที่ 4 ในเดือนกันยายน 2545 นอกจากนั้น ไทยยังมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมการประชุมระหว่างสมัยประชุมทั้งในเดือนกุมภาพันธ์และพฤษภาคม 2546 รวมถึงการพบปะหารือของกลุ่มความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการต่างๆ (Contact Groups) ที่มีความสนใจร่วมในประเด็นต่างๆ อาทิ การสนับสนุนความเป็นสากลของอนุสัญญาฯ รายงานความโปร่งใส และการระดมทรัพยากร

ที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ ประจำปีครั้งที่ 4 ได้อนุมัติข้อเสนอของไทยในการเป็นเจ้าภาพการประชุมรัฐภาคีฯ ครั้งที่ 5 ในกรุงเทพฯ โดยได้กำหนดระยะเวลาการประชุมเป็นวันที่ 15-19 กันยายน 2546 เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2546 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดการประชุมรัฐภาคีฯ ครั้งที่ 5³ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการอำนวยการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น 5 คณะเพื่อจัดเตรียมการประชุมรัฐภาคีฯ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2546⁴ รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณจำนวนห้าล้านบาท (117,346 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ)⁵ เพื่อการจัดประชุมรัฐภาคีฯ ครั้งที่ 5⁶ ในฐานะว่าที่ประธานการประชุมรัฐภาคีฯ ครั้งที่ 5 ไทยได้เข้าร่วมการประชุมต่างๆ ของคณะกรรมการประสานงานของอนุสัญญาฯ

องค์กรเอกชนต่างๆ ได้แก่ ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย องค์กรคนพิการสากล มูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ องค์กรแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล-ประเทศ

³ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 เมษายน 2546, http://www.cabinet.thaigov.go.th/cc_main21.htm (เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2546).

⁴ คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาฯ ออกตรวจตรา ครั้งที่ 5, ฉบับที่ 24/2546, ลงวันที่ 29 มีนาคม 2546. พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานทุนระเบิดเพื่อมนุษยธรรม.

⁵ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา: 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ = 42.609 บาท, ใช้อ้างอิงในรายงานฉบับนี้.

⁶ หนังสือพิมพ์ *Bangkok Post*, 28 มกราคม 2546, หน้า 9.

ไทย และคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติกับระเบิด ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะทำงานด้านวิชาการ ซึ่งมีศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (ศทช.) เป็นประธาน⁷

รัฐภาคีจำนวนหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ได้รวมตัวกันในนาม Bangkok Regional Action Group (BRAG) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่อต้านทุ่นระเบิดต่างๆ ภายในภูมิภาค ก่อนหน้าการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา ครั้งที่ 5⁸ ไทย พร้อมด้วยออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และอีกหลายประเทศในภูมิภาค ได้ร่วมยื่น Joint Demarche เรียกร้องให้ประเทศที่ยังไม่ได้เป็นรัฐภาคีอนุสัญญา เร่งดำเนินขั้นตอนภาคิกายานวติเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีโดยเร็วที่สุด⁹ ในที่ประชุมคณะกรรมการประจำระหว่างสมัยประชุมในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 ผู้แทนไทยได้แถลงว่า “วิถีทางที่ปฏิบัติได้ดีที่สุดเพื่อยกระดับความร่วมมือในอนุสัญญา ได้แก่การใช้วิธีก้าวไปทีละก้าว โดยเริ่มจากการกระตุ้นความร่วมมือในกิจกรรมด้านทุ่นระเบิดภายในภูมิภาค”¹⁰ ต่อมาในเดือนเดียวกัน ในที่ประชุมเรื่องการลดอาวุธ ไทยได้เชิญชวนให้ทุกประเทศเข้าร่วมการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิดครั้งที่ 5 โดยชี้ว่าจะเป็นการครั้งแรกที่มีการจัดประชุมในเอเชีย¹¹

เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 ไทยออกเสียงสนับสนุนมติของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ หมายเลข 57/74 ซึ่งเรียกร้องความเป็นสากลและการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิด ในฐานะว่าที่ประธานการประชุมรัฐภาคีครั้งที่ 5 ไทยได้ร่วมกับเบลเยียม ประธานการประชุมในปัจจุบัน และนิคารากัว ประธานการประชุมครั้งล่าสุด ในการเสนอมติดังกล่าว ไทยมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาผู้สนับสนุนมาร่วมจากบรรดาประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

⁷ สรุปรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (ภายใน) 18 ตุลาคม 2545, หน้า 1-2.

⁸ การจัดตั้ง BRAG เกิดขึ้นเมื่อมีการประชุมรัฐภาคี ครั้งที่ 4 ประเทศสมาชิกในปัจจุบันประกอบด้วยออสเตรเลีย บังกลาเทศ กัมพูชา แคนาดา อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ ฟิลิปปินส์ ไทย และติมอร์เลสต์.

⁹ อัจฉรา สุยะนันท์, อธิปไตยมองการณ์ระหว่างประเทศ, กระทรวงการต่างประเทศ, ข้อมูลนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการประจำด้านสถานะทั่วไปและปฏิบัติการของอนุสัญญา, นครเจนีวา, สวิตเซอร์แลนด์, 3 กุมภาพันธ์ 2546.

¹⁰ คัดมาจากแห่งเดียวกัน.

¹¹ การชี้แจงของไทยในที่ประชุมการลดอาวุธ, 27 กุมภาพันธ์ 2546.

คณะกรรมการอาวุโสของอาเซียนได้หยิบยกข้อเสนอแนะจากการสัมมนาระดับภูมิภาค เรื่องทุ่นระเบิดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่จัดขึ้นในไทยเมื่อเดือนพฤษภาคม 2545 ขึ้นมาหารือ และเตรียมนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2546.¹²

คณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติกับระเบิด ได้จัดพิมพ์และเผยแพร่เอกสารรายงานการ ติดตามตรวจสอบสถานการณ์ทุ่นระเบิดในประเทศไทย ประจำปี 2545 (ตามรูปแบบการ รายงานของ *Landmine Monitor Report 2002*) อย่างกว้างขวาง ทั้งแก่หน่วยงานราชการ และพลเรือน

การพลิกและโอน

ไทยระบุว่าไม่เคยทำการผลิตทุ่นระเบิดสังหารบุคคลมาก่อน¹³ รวมถึงทุ่นระเบิดแบบอโลหะ M18 (เคลย์โมร์)¹⁴ รัฐบาลไทยไม่เคยส่งออกทุ่นระเบิดสังหารบุคคล อย่างไรก็ตาม ในเดือน พฤษภาคม* 2544 (*ที่มิววิจัยสถานการณ์ฯ *Landmine Monitor* ในไทย แก้ไขข้อมูลจาก ต้นฉบับภาษาอังกฤษ) ได้เกิดกรณีข้าราชการกองทัพไทย 2 นายที่เห็นได้ชัดว่ามีความ พยายามลักลอบส่งออกทุ่นระเบิดอย่างผิดกฎหมาย คดีดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการสอบสวน โดยศาลทหาร¹⁵ *Landmine Monitor* ไม่ได้รับการขานรับจากรัฐบาลไทยในเรื่องข้อกล่าวหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระยะก่อนหน้านี้นี้ กล่าวคือ กรณีที่นักธุรกิจและนายทหารระดับผู้บังคับบัญชาชาย ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลให้แก่กลุ่มกบฏพม่าในปี 2544¹⁶

¹² การสัมมนาฯ โฟโรจน์ วิถีณิยะธนี, กระทรวงการต่างประเทศ, กรุงเทพฯ, 10 มกราคม 2456.

¹³ แหล่งข้อมูลหลายแห่งระบุว่าไทยเป็นผู้ผลิตทุ่นระเบิดในอดีต. ดูรายละเอียดในเอกสาร *Landmine Monitor Report 1999*, หน้า 376.

¹⁴ การสัมมนาฯ ทางโทรศัพท์กับพันเอกสุพล สุวรรณวงศ์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (ตทช.) ฝ่ายปฏิบัติการ, กรุงเทพฯ, 26 มีนาคม 2545.

¹⁵ การสัมมนาฯ ทางโทรศัพท์กับพันตำรวจตรี เจริญ ธรรมชันทน์, พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี, สถานีตำรวจ ภูธรอำเภอเมือง, จังหวัดสงขลา, 6 มกราคม 2546. ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในเอกสาร *Landmine Monitor Report 2002*, หน้า 484.

¹⁶ ดูรายละเอียดในเอกสาร *Landmine Monitor Report 2002*, หน้า 484. ข้อกล่าวหาต่าง ๆ จากกลุ่มกบฏที่ ถูกสัมภาษณ์ในเดือนพฤศจิกายน 2544.

ในเดือนพฤศจิกายน 2545 รายงานข่าวในหนังสือพิมพ์ *Phnom Penh Post* (ในกัมพูชา) ระบุว่ากลุ่มนักลอบนำของเถื่อนชาวกัมพูชา ถูกสังหารและได้รับบาดเจ็บหลังจากถูกตำรวจตระเวนชายแดนไทยผลักดันให้ล่าถอยไปในพื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดฝังอยู่¹⁷ กองบัญชาการทหารสูงสุดกระทรวงกลาโหมได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและ “พบว่าตำรวจตระเวนชายแดนไทยไม่ได้วางทุ่นระเบิดหรือใช้ทุ่นระเบิดในปฏิบัติการดังกล่าว”¹⁸ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติก็ได้ดำเนินการตรวจสอบเช่นกัน หากแต่ไม่พบหลักฐานว่ามี การวางทุ่นระเบิด หรือ ทุ่นระเบิดได้สังหารกลุ่มผู้ลอบเหล่านี้¹⁹

การสะสมในคลังและการทำลาย

ไทยได้ทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในคลังสะสมหมดสิ้นไปเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2546 ในพิธีที่จัดขึ้นเป็นพิเศษในวันดังกล่าว เอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย และอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้กดปุ่มทำลายทุ่นระเบิดชุดสุดท้าย²⁰

¹⁷ Bill Bainbridge และ Lon Nora, “Thai border guards set ‘mine trap’ for Cambodians,” (ตำรวจตระเวนชายแดนไทยวางกับระเบิดดักเชมร) หนังสือพิมพ์ *Phnom Penh Post* (กัมพูชา), 23 พฤศจิกายน 2545. หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ รายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม แต่ไม่มีการระบุเรื่องทุ่นระเบิด. “รถข้ามแดนเดียด สังเวเรนเจอร์ 7 ศพ บาดเจ็บ 5,” *หนังสือพิมพ์ชายแดน* (หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในอำเภอรัฐประเทศจังหวัดสระแก้ว), 16–31 ตุลาคม 2545; “ตชด. เด็ดเรียบ ถล่ม 7 ศพ โจรเขมรลักลอบ,” *หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ*, 3 ตุลาคม 2545, หน้า 1.

¹⁸ จดหมายจาก อัจฉรา สุยะนันท์, อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ, กระทรวงการต่างประเทศ, ถึง เอมีลี เกตุทัต, ผู้ประสานงานคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติกับระเบิด, 27 มิถุนายน 2546. จดหมายระบุรายละเอียดผลการตรวจสอบว่าผู้ลอบ 5 คนถูกสังหารระหว่างการปะทะด้วยปืน ศูนย์อำนวยการร่วม 101 กองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งรับผิดชอบปฏิบัติการตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ได้ดำเนินการตรวจสอบ; การหารือกับพลตรี กิตติ สุขสมสถาน, ผู้อำนวยการ ศทช., ศทช., กรุงเทพฯ, 17 มกราคม 2546.

¹⁹ การตอบข้อซักถามของ Landmine Monitor โดยพันเอก สุรพล สุวรรณวงศ์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการ (ปฏิบัติการ), ศทช., 24 มกราคม 2546.

²⁰ การนำเสนอข้อมูลของไทย ในที่ประชุมคณะกรรมาการประจำด้านการทำลายทุ่นระเบิดในคลังสะสม, นครเจนีวา, 15 พฤษภาคม 2546.

ไทยเคยมีทุ่นระเบิดในคลังสะสมทั้งสิ้นจำนวน 342,695 ทุ่น ระหว่างปี 2542-2545 ได้มีการทำลายทุ่นระเบิดจำนวน 286,245 ทุ่น²¹ และในปี 2546 ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน 2546 ไทยได้ทำลายทุ่นระเบิดอีกจำนวน 51,480 ทุ่น ดังนั้น จำนวนทุ่นระเบิดที่ถูกทำลายไป คือ 337,725 ทุ่น โดยมีค่าใช้จ่าย 10 บาทต่อทุ่น (0.23 ดอลลาร์สหรัฐ) ปฏิบัติการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลไทย²²

ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลที่ถูกทำลาย หลังจากการรายงานล่าสุดของ *Landmine Monitor Report 2002*

จังหวัดที่ตั้ง สนามทำลายทุ่นระเบิด	วัน-เดือน-ปี	จำนวนทุ่นระเบิด ที่ถูกทำลาย	จำนวนทุ่นระเบิด ที่คงเหลือในคลัง*
ลพบุรี (กองทัพบก)	5-29 สิงหาคม 2545	20,000	56,450
ราชบุรี (กองทัพบก)	19 กุมภาพันธ์-5 มีนาคม 2546	11,264	45,186
ลพบุรี (กองทัพบก)	10-27 มีนาคม 2546	13,472	31,714
จันทบุรี (กองทัพอากาศ)	18-23 เมษายน 2546	13,272	18,442
ลพบุรี (กองทัพบก)	10-24 เมษายน 2546	13,472	4,970
ยอดรวม		71,480	4,970

* รวมทุ่นระเบิดจำนวน 4,970 ทุ่นที่เก็บไว้เพื่อการฝึกอบรม

ตามที่มาตรา 3 ของอนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิดได้ระบุอนุญาต ไทยได้ส่งมอบทุ่นระเบิดจำนวน 4,970 ทุ่นไว้เพื่อการฝึกอบรมและศึกษาวิจัย ในระยะแรก ไทยได้เสนอขอเก็บทุ่นระเบิดจำนวน 9,487 ทุ่น แต่ในเดือนพฤศจิกายน 2544 ได้มีการลดจำนวนลง หน่วยงานที่รับผิดชอบทุ่นระเบิดที่ส่งมอบไว้ได้แก่ กองทัพบก (3,000 ทุ่น) กองทัพอากาศ (1,000 ทุ่น) กองทัพอากาศ (600

²¹ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ, *เอกสารรายงานผลการดำเนินงาน*, ธันวาคม 2545, หน้า 2. เอกสารฉบับนี้ระบุถึงจำนวน 120,000 ทุ่นในปีปฏิทิน 2545. จำนวน 48,688 ทุ่นจากยอดรวม ถูกทำลายขณะเกิดอุบัติเหตุระเบิดที่คลังแสงปากช่อง เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2544.

²² การตอบข้อซักถามของ Landmine Monitor โดย ศทช., 24 มกราคม 2546.

ทุ่น) และสถาบันตำรวจแห่งชาติ โดยกองกำลังตำรวจตระเวนชายแดน (370 ทุ่น)²³ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติระบุว่า ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2546 ยังไม่มีการนำทุ่นระเบิดที่ส่งมอบไว้ไปใช้แต่อย่างใด แต่ทุ่นระเบิดที่ใช้ในการฝึกอบรมในระยะที่ผ่านมา อาจนำมาจากจำนวนที่ต้องนำไปทำลาย²⁴

ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติรายงานว่าทุกหน่วยของเหล่าทัพได้รับทราบแล้วว่า จะใช้ทุ่นระเบิดแบบบอโลหะ M18 (เคลย์โมร์) ได้เฉพาะเมื่อมีการควบคุมการจู่ระเบิดโดยบุคคลเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการใด ๆ เพื่อดัดแปลงชิ้นส่วน อันจะประกันว่าจะสามารถใช้ระเบิดเคลย์โมร์ได้เฉพาะเมื่อบุคคลควบคุมการจู่ระเบิด²⁵ ไทยไม่ได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับระเบิดเคลย์โมร์ในคลังสะสม ในรายงานความโปร่งใสตามมาตรา 7

ปัญหาทุ่นระเบิด การสำรวจและเป็นสถานการณ์

รายงานการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิดในประเทศไทย (*Landmine Impact Survey - Kingdom of Thailand*) ซึ่งแล้วเสร็จในเดือนพฤษภาคม 2544 ระบุว่าพื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดฝังอยู่มากกว่า 2,556,000,000 ตารางเมตร ใน 27 จังหวัดตามแนวชายแดนที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และมาเลเซีย²⁶ รายงานฉบับดังกล่าวระบุว่า มี 531 ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิด ซึ่งรวมถึง 297 ชุมชนตามชายแดนไทย-กัมพูชา พื้นที่ที่มีทุ่นระเบิด

²³ คัดมาจากแห่งเดียวกัน; รายงานความโปร่งใสตามมาตรา 7, 30 เมษายน 2546.

²⁴ บุคลากรของ ศทช. รับผิดชอบการทำลายทุ่นระเบิดในคลัง, ตอบข้อซักถามของ Landmine Monitor เรื่องพื้นที่การทำลายทุ่นระเบิด, จังหวัดราชบุรี, 25 กุมภาพันธ์ 2546.

²⁵ การตอบข้อซักถามของ Landmine Monitor โดย ศทช., 24 มกราคม 2546.

²⁶ *Landmine Impact Survey - Kingdom of Thailand* (รายงานการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิดราชอาณาจักรไทย), รับรองโดย United Nations Certification Committee, แล้วเสร็จในเดือนพฤษภาคม 2544 และเผยแพร่กลางปี 2545. เนื้อหาโดยสรุปของรายงานฉบับนี้ ปรากฏในรายงานความโปร่งใสตามมาตรา 7 ของไทย, แบบฟอร์ม C, 30 เมษายน 2546. ดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสำรวจและปัญหาด้านทุ่นระเบิดใน *Landmine Monitor Report 2002*, หน้า 486-487.

ฝั่งอยู่ 934 แห่ง ไม่มีการทำเครื่องหมายเตือนภัย ยกเว้นบริเวณที่มีปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุต่าง²⁷ หน่วยงานทหารมีแผนที่พื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดเพียงบางแห่งเท่านั้น ทุกวันนี้ พลเรือนจำนวนมาก ยังคงเสี่ยงภัยอย่างมากเมื่อเข้าไปในพื้นที่ที่รู้ว่าไม่มีทุ่นระเบิดฝั่งอยู่เพื่อหาอาหาร เก็บพืช และ ทำการเกษตรเพื่อยังชีพ ทางเลือกอื่นไม่เปิดโอกาสให้มีงานทำมากนัก จึงมีแรงบีบบังคับให้พวกเขาต้องใช้พื้นที่เหล่านั้น

เอกสารรายงานการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิด ซึ่งครอบคลุมผลการดำเนินการระหว่างเดือนกันยายน 2543 ถึงเดือนพฤษภาคม 2544 ได้รับการเผยแพร่ในช่วงกลางปี 2545 และหน่วยงานในไทยได้รับเอกสารฉบับดังกล่าวในเดือนตุลาคม 2545²⁸ การเผยแพร่เอกสารอยู่ในวงจำกัดมาก รายงานฉบับนี้อยู่ในระหว่างการจัดแปลเป็นภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบกับ การแถลงผลการสำรวจเมื่อเดือนพฤษภาคม 2544 พบว่าข้อมูลในเอกสารรายงานมีความแตกต่างออกไปเล็กน้อย²⁹

ภายหลังจากการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิด ศทช. โครงการเก็บกู้ทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Humanitarian Demining Program: USHDP)

²⁷ รายงานจากสุทธิเกียรติ โสภณิก, ผู้อำนวยการมูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ, ต่อที่ประชุมคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติทุ่นระเบิด, 13 มีนาคม 2003. รายงานความโปร่งใสตามมาตรา 7 ของไทย เมื่อเดือนเมษายน 2546 ระบุว่าในเดือนกุมภาพันธ์ 2545 หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (นปท.) ที่ 1 และ 3 ติดตั้งป้ายเตือนภัยที่ตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ และในเดือนพฤษภาคม 2545 นปท. 1 ติดตั้งป้ายเตือนภัยในพื้นที่กว่า 26,840 ตารางเมตรของบ้านหนองหญ้าแก้ว จังหวัดสระแก้ว, ในขณะที่ นปท. 2 ติดตั้งป้ายเตือนภัยในบ้านโชดทวาย จังหวัดตราด และบ้านผักกาด จังหวัดจันทบุรี.

²⁸ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับรองผู้อำนวยการโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program), กรุงเทพฯ, 9 มกราคม 2546. องค์การความช่วยเหลือแห่งชาวนอร์เวย์ (Norwegian People's Aid) ดำเนินโครงการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิดในประเทศไทย ภายใต้สัญญาที่กระทำกับศูนย์ปฏิบัติการสำรวจ (Survey Action Center), และ ศทช. ศูนย์ปฏิบัติการสำรวจ/มูลนิธิทหารผ่านศึกเวียดนามแห่งสหรัฐอเมริกา (Vietnam Veterans of America Foundation) รับผิดชอบการแก้ไขดินฉบับและจัดพิมพ์รายงานฉบับดังกล่าว.

²⁹ ตัวอย่างเช่น ชายแดนไทย-กัมพูชา ข้อมูลในรายงานฉบับเผยแพร่เป็นทางการระบุว่าจำนวนชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิด 297 แห่ง ซึ่งต่างจากจำนวน 295 แห่งตามที่ได้แถลงผลเมื่อเดือนพฤษภาคม 2544; จำนวนเหยื่อทุ่นระเบิด 2,601 ราย จากที่แถลงไว้ 2,605 ราย; พื้นที่ทุ่นระเบิดตกค้าง 473 แห่ง จากที่แถลงไว้ 457 แห่ง; และขนาดพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ 1,943.6 ตารางกิโลเมตร จากที่แถลงไว้ 1,823 ตารางกิโลเมตร.

และมูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ดำเนินการสำรวจแบบรวบรัด โดยตรวจสอบพื้นที่บางแห่งที่ได้รับการสำรวจไปก่อนหน้านี้แล้ว³⁰

ระบบปฏิบัติการฐานข้อมูลเพื่อปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรม (Information Management System for Mine Action: IMSMA) ได้รับการติดตั้งไว้ที่ ศทช. ตั้งแต่ต้นปี 2544 และใช้ปฏิบัติการได้อย่างเต็มที่ ข้อมูลจากการสำรวจผลกระทบ ได้รับการบรรจุไว้ในฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง³¹

การประสานงานและจัดกำหนดเวลา

ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ เป็นหน่วยงานชั่วคราวภายใต้กองบัญชาการทหารสูงสุดของเหล่าทัพ และรับผิดชอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมระดับชาติ ศทช. ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลผ่านทางกองบัญชาการทหารสูงสุด ศทช. ไม่สามารถว่าจ้างพลเรือนทำงานโดยตรงและบุคลากรก็ไม่ได้มาจากกระทรวงอื่นๆ ในระยะที่ผ่านมา ได้มีความพยายามในการขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงอื่นๆ ในเรื่องการจัดหาทีมเก็บกู้ทุ่นระเบิดพลเรือน หากแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ

คณะกรรมการดำเนินงานทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมในระดับชาติซึ่งมีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2545³² คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ให้คำแนะนำต่อปฏิบัติการต่างๆ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ให้คำแนะนำต่อรัฐบาล แต่งตั้งคณะอนุกรรมการต่างๆ ขึ้นเพื่อดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และประสานงาน

³⁰ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับ Dave McCracken, ศทช./USHDP ประเทศไทย, กรุงเทพฯ, 8 มกราคม 2546.

³¹ รายงานความก้าวหน้าของโครงการร่วมระหว่าง ศทช./UNDP หมายเลขโครงการ TH/99/008, 20 สิงหาคม - 31 ธันวาคม 2544.

³² ดู *Landmine Monitor Report 2001*, หน้า 485. คณะกรรมการชุดนี้ได้รับการจัดตั้งขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2543 แต่ยังไม่เคยมีการประชุม (จนกระทั่งเดือนธันวาคม 2545).

กับหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง³³ ในที่ประชุมเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม คณะกรรมการอนุมัติ “แผนแม่บทการปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมของประเทศไทย ฉบับที่ 1 (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549)”³⁴ แผนแม่บทดังกล่าว ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานผลการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิด ระบุถึงลำดับความสำคัญของพื้นที่ยุทธศาสตร์ 20 แห่ง การกำหนดลำดับความสำคัญเหล่านี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความต้องการของพลเรือน ซึ่งรวมถึงการเข้าถึงสถานศึกษา ศาสนสถาน พื้นที่เกษตรกรรม และแหล่งน้ำ³⁵

ความช่วยเหลือและทุนสนับสนุนในปฏิบัติการทุ่นระเบิด

ในปีงบประมาณ 2545 (ตุลาคม 2544 – กันยายน 2545) ศทช. ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลไทยทั้งสิ้น 32 ล้านบาท (751,015 ดอลลาร์สหรัฐ) สำหรับปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรม³⁶ งบประมาณประจำปี 2546 ได้รับการจัดสรรไว้เพื่อปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมเป็นจำนวน 35 ล้านบาท (821,422 ดอลลาร์สหรัฐ)

รัฐบาลไทยยังได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 5 ล้านบาท (117,346 ดอลลาร์สหรัฐ) ให้แก่กองบัญชาการทหารสูงสุด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาออกตาวา ครั้งที่ 5 นอกจากนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ) ได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมอีกจำนวน 500,000 บาท (11,734 ดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อการจัดเตรียมการประชุมครั้งนี้³⁷

³³ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 195/2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม, 28 มิถุนายน 2545.

³⁴ การสัมภาษณ์ พลตรี กิตติ สุขสมสถาน ผู้อำนวยการ ศทช. และผู้ช่วยผู้อำนวยการ ศทช., ศทช., กรุงเทพฯ, 17 มกราคม 2546.

³⁵ ศทช., “แผนแม่บทการปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมของประเทศไทย ฉบับที่ 1 (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2549),” 26 ธันวาคม 2544, ผนวก ท-4 “Summary of Priority High Impact Minefields” (สรุปลำดับความเร่งด่วนของสนามทุ่นระเบิดที่มีผลกระทบในระดับรุนแรง), กุมภาพันธ์ 2545.

³⁶ ข้อมูลจัดพิมพ์โดย ศทช. และได้รับการยืนยันจากกระทรวงการต่างประเทศ, 8 มกราคม 2546.

³⁷ ศทช., สรุปผลการประชุม คณะกรรมการดำเนินงานทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม ณ สภาความมั่นคงแห่งชาติ, กรุงเทพฯ, 18 ธันวาคม 2545.

ในปี 2545 ความช่วยเหลือด้านการเก็บทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม ที่สหรัฐอเมริกา ดำเนินการในประเทศไทยมีมูลค่ารวม 801,000 ดอลลาร์สหรัฐ (34,129,809 บาท) โดยจำนวนดังกล่าวครอบคลุมถึงการสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อปฏิบัติการภาคสนามของ ศทช. คิดเป็นมูลค่า 650,000 ดอลลาร์สหรัฐ (27,695,850 บาท) ในขณะที่ส่วนที่เหลือได้ช่วยให้บุคลากรทางทหารจากสหรัฐอเมริกาสามารถจัดการฝึกอบรม ผู้ฝึกสอนไทย 2 ครั้ง³⁸ นอกจากนี้ ศทช. ยังคงใช้เครื่องจักรกล SDTT-48 (Pearson) และ TEMPEST เพื่อจุดประสงค์ด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความอุปถัมภ์ของ กระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา³⁹

สำหรับปีงบประมาณ 2546 สหรัฐอเมริกาจะไม่จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโดยตรงให้แก่ ไทยแต่อย่างใด โครงการความร่วมมือเพื่อจัดหาสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดของ Marshall Legacy Institute ซึ่งสำนักงานโครงการกวาดล้างทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมของกระทรวงการ ต่างประเทศสหรัฐอเมริกาจัดตั้งขึ้น ได้ตกลงจะจัดสรรสุนัขตรวจค้นที่ผ่านการฝึกแล้วจำนวน 6 ตัว ให้แก่หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (นปท.) ที่ 3 กลุ่มบริษัทรอยัล ดัชท์ เชลล์ (Royal Dutch Shell Group of Companies) เป็นผู้ให้ทุนจำนวน 100,000 ดอลลาร์ สหรัฐ (4,260,900 บาท) เพื่อการจัดสรรสุนัข 6 ตัวดังกล่าว⁴⁰ ในปี 2546 สหรัฐอเมริกามี แผนจะบริจาคเครื่องจักรกล TEMPEST 1 เครื่อง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 100,000 ดอลลาร์ สหรัฐ (4,260,900 บาท)⁴¹

³⁸ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, "To Walk the Earth in Safety," กันยายน 2545, หน้า 30.

³⁹ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์จาก George P. Kent, เลขานุการโท, ฝ่ายการเมือง, สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา, กรุงเทพฯ, 11 มีนาคม 2546.

⁴⁰ Lincoln P. Bloomfield, Jr., ผู้แทนพิเศษของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา และผู้ช่วยเลขาธิการรัฐ ด้านปฏิบัติการทุ่นระเบิด, ถ้อยแถลงเรื่องการมอบสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิด, ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูตไทยประจำ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี., 14 มีนาคม 2546, เอกสารแถลงข่าวสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย, #010/03, 14 มีนาคม 2546.

⁴¹ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์จาก George P. Kent, สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย, 11 มีนาคม 2546.

สหรัฐอเมริกาและไทยอยู่ในระหว่างการเจรจาเรื่องบันทึกความเข้าใจเพื่อการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการกวาดล้างทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรม ซึ่งจะตั้งอยู่ในไทย ครอบคลุมงานเก็บกู้ทุ่นระเบิดโดยพลเรือน และบริหารจัดการโดยผู้ถือสัญญาว่าจ้างของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ในกรณีที่มีการบรรลุข้อตกลงในเรื่องบันทึกความเข้าใจดังกล่าว หน่วยปฏิบัติการจะรับผิดชอบการกวาดล้างทุ่นระเบิดในประเทศไทยเป็นหลัก แต่จะต้องมีความพร้อมที่จะเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศในกรณีฉุกเฉินตามดุลพินิจของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย⁴²

รัฐบาลแคนาดาได้บริจาคเครื่องจักรกลกวาดล้างทุ่นระเบิด PROMAC (BDM 48) และสารเคมีจุดระเบิด FIXOR ที่ผลิตในแคนาดา ในมูลค่าประมาณ 340,000 ดอลลาร์สหรัฐ (14,487,060 บาท) ให้แก่ นปท. 1 อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2546⁴³ มหาวิทยาลัยควีนส์ (ประเทศแคนาดา) และศูนย์เทคโนโลยีเพื่อปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งแคนาดา (Canada Centre for Mine Action Technologies: CCMAT) โดยการสนับสนุนของรัฐบาลแคนาดา ได้ร่วมกันจัดโครงการฝึษาเท้าเทียมในแอกรา (Niagara Foot) สำหรับการทดลองใช้กับคนไข้ในโรงพยาบาลอรัญประเทศที่ได้รับการคัดเลือก โครงการดังกล่าวได้รับทุนสนับสนุนเป็นจำนวนประมาณ 67,000 ดอลลาร์สหรัฐ (2,854,803 บาท)⁴⁴

องค์กรพันธมิตรแห่งญี่ปุ่นเพื่อการสนับสนุนด้านการกวาดล้างทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (Japan Alliance for Humanitarian Demining Support: JAHDS) ประจำไทย ด้วยงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นจำนวน 18,782,212 บาทต่อปี (438,888 ดอลลาร์สหรัฐ) ได้จัดให้มีที่ปรึกษาประจำที่ ศทช. ระหว่างเดือนมีนาคมและตุลาคม 2545 JAHDS ได้นำเครื่องตรวจค้นทุ่นระเบิดเรดาร์ชื่อ Mine Eye ซึ่งได้รับการคิดค้นขึ้นล่าสุด มาให้ นปท. ต่าง ๆ

⁴² คัดมาจากแห่งเดียวกัน.

⁴³ ดูรายละเอียดใน *Landmine Monitor Report 2002*, หน้า 489.

⁴⁴ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับ Alexander Lévesque, สถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย, กรุงเทพฯ, 24 มกราคม 2546.

และทีมเก็บทุ่นระเบิดพลเรือนได้ใช้ในปฏิบัติการ⁴⁵ ในเดือนมีนาคม 2545 สโมสรไลออนส์ แห่งกรุงโตเกียวได้บริจาคยานพาหนะ 2 คัน และเครื่องตรวจค้นโลหะ 17 เครื่อง ในมูลค่ารวม 3 ล้านบาท (69,767 ดอลลาร์สหรัฐ) ให้แก่ นปท. 3 ผ่านทาง JAHDS⁴⁶ ในเดือนธันวาคม 2545 JAHDS ได้เริ่มจัดสรรความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการบริหารจัดการให้แก่ทีมเก็บทุ่นระเบิดพลเรือนของมูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา โครงการนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลญี่ปุ่น⁴⁷

ทุนสนับสนุนมูลค่า 400,000 ดอลลาร์สหรัฐ (17,043,600 บาท) ที่รัฐบาลญี่ปุ่นจัดสรรให้แก่กองทุนสมัครใจเพื่อปฏิบัติการทุ่นระเบิดของสหประชาชาติตั้งแต่ปี 2543 ถูกใช้จ่ายหมดไปในปีปฏิทิน 2545⁴⁸

มูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สนับสนุนการฝึกอบรมพลเรือนและปฏิบัติการเก็บทุ่นระเบิดเป็นจำนวนเงิน 600,000 บาท (14,082 ดอลลาร์สหรัฐ)⁴⁹

องค์การแฮนดิแคป อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ได้รับงบประมาณจำนวน 4,092,210 บาท (96,041 ดอลลาร์สหรัฐ) จากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ สนับสนุนโครงการ “การให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากทุ่นระเบิด” ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้ลี้ภัยจากเมียนมาร์และประชาชนไทยตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์ ระหว่างเดือนกรกฎาคม และ ตุลาคม 2545 องค์การแฮนดิแคปฯ ได้จัดโครงการ “สร้างความเข้มแข็งของระบบและกลไกการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิดในประเทศไทย” ด้วยงบประมาณจำนวน 491,494 บาท

⁴⁵ การตอบแบบสอบถาม Landmine Monitor โดย Capt. Wataru Sugaya, ผู้จัดการทั่วไปปฏิบัติการในภูมิภาคเอเชีย, JAHDS, กรุงเทพฯ, 13 มกราคม 2546.

⁴⁶ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จาก Capt. Wataru Sugaya, ผู้จัดการทั่วไปปฏิบัติการในภูมิภาคเอเชีย, JAHDS, กรุงเทพฯ, 16 มกราคม 2546.

⁴⁷ คัดมาจากแห่งเดียวกัน.

⁴⁸ รายงานการประชุมคณะกรรมการวางระเบียบการดำเนินงานประจำโครงการร่วมของคทช. / โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, โดยพลตรี กิตติ สุขสมสถาน, ผู้อำนวยการ คทช., 15 มกราคม 2546.

⁴⁹ การรายงานจากสุทธิเกียรติ โสภณิก, ผู้อำนวยการมูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ, ในการประชุมคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติทุ่นระเบิด, กรุงเทพฯ, 13 มีนาคม 2546.

(11,535 ดอลลาร์สหรัฐ) จากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ในปี 2545 องค์การแชนดิแคปฯ ดำเนินโครงการ “ให้ความรู้เรื่องภัยทุ่นระเบิดและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทุ่นระเบิดโดยชุมชน” ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ด้วยงบประมาณจำนวน 898,283 บาท (21,082 ดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทุนสนับสนุนจำนวน 1,267,447 บาท (29,746 ดอลลาร์สหรัฐ) ในระยะเวลา 3 ปีที่ได้รับจากสำนักงานความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งออสเตรเลีย โครงการดังกล่าวสิ้นสุดลงในเดือนมีนาคม 2546⁵⁰

ในปี 2545 โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทุ่นระเบิดในจังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์ ซึ่งดำเนินการโดยคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติกับระเบิด ด้วยการสนับสนุนจากกองทุนแคนาดาเพื่อความริเริ่มของท้องถิ่น เป็นจำนวนเงิน 261,923 บาท (6,147 ดอลลาร์สหรัฐ) ได้สิ้นสุดลง⁵¹

มูลนิธิฯ เข้ามามีในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ดำเนินกิจกรรมด้วยเงินบริจาคภายในประเทศจำนวน 10,000,000 บาท (234,692 ดอลลาร์สหรัฐ)⁵²

การเก็บกู้กวาดล้างทุ่นระเบิด

ในปี 2545 ศทช. ได้เก็บกู้ทุ่นระเบิดในพื้นที่รวม 368,351 ตารางเมตร โดย 213,921 ตารางเมตรของพื้นที่ดังกล่าว ได้รับการตรวจสอบและประกาศเป็นพื้นที่ปลอดภัย และได้มีการส่งมอบพื้นที่ 44,800 ตารางเมตรคืนเพื่อการใช้ประโยชน์ของพลเรือนในท้องถิ่น⁵³

⁵⁰ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จากศิษิรา ชนเห็นชอบ, องค์การแชนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, กรุงเทพฯ, 18 มีนาคม 2546.

⁵¹ คณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติกับระเบิด, “Summary End of Project Report to Canada Fund” (เอกสารสรุปผลการดำเนินโครงการ ต่อกองทุนแคนาดา), 23 ธันวาคม 2545.

⁵² การตอบแบบสอบถาม Landmine Monitor จาก วิกานดา พิทักษ์, เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์, มูลนิธิฯ เข้ามามีในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, เชียงใหม่, 24 กุมภาพันธ์ 2546.

⁵³ โทรสารจาก ศทช., “สรุปผลงานของหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (นปท.) เดือนมกราคม-ธันวาคม 2545,” 24 มีนาคม 2546.

ในระหว่างปฏิบัติการต่างๆ ดังกล่าว ได้มีการทำลายวัตถุระเบิดต่างๆ ที่เก็บกู้ได้ กล่าวคือ ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลจำนวน 150 ทุ่น ทุ่นระเบิดกับดักยานพาหนะ 5 ทุ่น และสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิดอีกจำนวน 189 ลูก⁵⁴

นับแต่เริ่มปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดในเดือนกุมภาพันธ์ 2543 ถึงเดือนธันวาคม 2545 ศทช. ดำเนินการกวาดล้างทุ่นระเบิดในพื้นที่ 451,326 ตารางเมตร และสามารถกำจัดทุ่นระเบิดสังหารบุคคลจำนวน 621 ทุ่น ทุ่นระเบิดกับดักยานพาหนะ 6 ทุ่น และสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิดอีก 624 ลูก⁵⁵ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2546 ได้มีการเก็บกู้ทุ่นระเบิดจากพื้นที่รวม 83,397 ตารางเมตร โดยพื้นที่ 22,400 ตารางเมตรจากจำนวนดังกล่าว ได้รับการประกาศยืนยันว่าเป็นพื้นที่ปลอดภัย⁵⁶

ปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดในปี 2545 ดำเนินไปตามแผนแม่บทฉบับแก้ไขเพิ่มเติม⁵⁷ หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (นปท.) 1 ได้เก็บกู้ทุ่นระเบิดในพื้นที่ป่าที่มีผลกระทบสูงเพื่อให้สามารถใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกได้ และยังได้เก็บกู้ในพื้นที่บริเวณรอบปราสาทเขมรโบราณ นปท. 2 เก็บกู้ในพื้นที่บริเวณตลาดชายแดนที่ทั้งชาวไทยและกัมพูชาใช้ติดต่อค้าขาย นปท. 3 เริ่มเก็บกู้ในพื้นที่รอบสะพานเชื่อมถนนแห่งหนึ่ง พื้นที่ 44,800 ตารางเมตรในจังหวัดสระแก้ว ที่มีการส่งมอบคืนแล้ว ถูกใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรกรรมและเพาะปลูกพืช อาทิ มันสำปะหลัง⁵⁸

⁵⁴ รายงานความโปร่งใสตามมาตรา 7, แบบฟอร์ม G, 30 เมษายน 2546. ศทช. รายงานตัวเลขที่ค่อนข้างแตกต่าง กล่าวคือ การทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล 153 ทุ่น ทุ่นระเบิดกับดักยานพาหนะ 2 ทุ่น และสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด 136 ลูก; โทรสารจาก ศทช., “สรุปผลงานของหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (นปท.) เดือนมกราคม-ธันวาคม 2545,” 24 มีนาคม 2546.

⁵⁵ โทรสารจากห้องปฏิบัติการฐานข้อมูลของ ศทช., กรุงเทพฯ, 19 พฤษภาคม 2546. ตัวเลขเหล่านี้ดูเหมือนไม่ได้รวมปฏิบัติการกวาดล้างกรณีฉุกเฉินที่ดำเนินการหลังจากเกิดเหตุระเบิดที่คลังแสงหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง (จังหวัดนครราชสีมา) ในเดือนตุลาคม 2544. ตามข้อมูลใน *Landmine Monitor Report 2002* (หน้า 487) ปฏิบัติการครั้งนั้นสามารถกวาดล้างวัตถุระเบิดครอบคลุมพื้นที่ 4,125,350 ตารางเมตร.

⁵⁶ โทรสารจากห้องปฏิบัติการฐานข้อมูลของ ศทช., กรุงเทพฯ, 19 พฤษภาคม 2546.

⁵⁷ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับพันเอกสุรพล สุวรรณวงศ์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ศทช., 27 มีนาคม 2546.

⁵⁸ การตรวจเยี่ยมพื้นที่บ้านหนองหญ้าแก้ว จังหวัดสระแก้ว, โดยกุลชาติ แดงเดช, 8 ตุลาคม 2545.

โครงสร้างของ ศทช. ประกอบด้วยสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพฯ นปท. 4 แห่ง ศูนย์ฝึกอบรมผู้เก็บทุ่นระเบิด 1 แห่งในจังหวัดราชบุรี ศูนย์ฝึกอบรมการแจ้งเตือนภัยทุ่นระเบิด 1 แห่งในจังหวัดลพบุรี และศูนย์ฝึกสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิด 1 แห่งในจังหวัดนครราชสีมา⁵⁹ ศทช. มีบุคลากรทั้งสิ้นจำนวน 311 คน ซึ่งรวมถึงทีมสำรวจ 18 คน ทีมเก็บทุ่นระเบิด 144 คน ทีมทำลายวัตถุระเบิด 18 คน ทีมแจ้งเตือนให้ความรู้ 24 คน และตำแหน่งอื่นๆ อีก 107 คน นอกจากนี้ ยังมีสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดจำนวน 21 ตัว เครื่องหาพิกัดด้วยสัญญาณดาวเทียม 16 เครื่อง เครื่องมือกล 6 เครื่อง เครื่องจักรกล Brush Deminer 1 เครื่อง อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้งานด้วยมือ และเครื่องตรวจค้นโลหะอีก 93 เครื่อง⁶⁰

ในเดือนตุลาคม 2545 ศทช. จัดตั้ง นปท. 4 ซึ่งมีบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว 14 คน และรับผิดชอบพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ น่าน พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก ตามแผนปฏิบัติการฉบับปัจจุบัน จะต้องมีการจัดตั้ง นปท. 5 ขึ้นด้วย⁶¹

นอกเหนือจาก นปท. ต่างๆ แล้ว ทีมเก็บทุ่นระเบิดพลเรือน 1 ทีม ยังได้รับการฝึกอบรมจาก ศทช. ด้วย ในเดือนมกราคม 2546 พลเรือนจำนวน 14 คนได้เริ่มดำเนินการเก็บทุ่นระเบิดในบริเวณปราสาท สติ๊ก ก๊อกร ธร ในจังหวัดสระแก้ว ทีมพลเรือนเก็บทุ่นระเบิดดังกล่าวได้รับทุนสนับสนุนจากมูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และองค์กรพันธมิตรแห่งญี่ปุ่นเพื่อการสนับสนุนด้านการกวาดล้างทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม⁶² ศทช. ไม่สามารถจัดฝึกอบรมทีมพลเรือนเก็บทุ่นระเบิดเพิ่มเติมจากจังหวัดสระแก้วและจันทบุรี ภายในปี 2545 ตามความคาดหวังได้ เนื่องจากไม่ได้รับทุนสนับสนุนจำนวน 1 ล้านบาท (23,469 ดอลลาร์สหรัฐ) ที่ร้องขอเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

⁵⁹ ศทช., “แผนแม่บทการปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมของประเทศไทย ฉบับที่ 1 (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2549),” แผนอก ฝ-4, แผนงานโครงการและประมาณการความต้องการงบประมาณห่าง 5 ปี, กุมภาพันธ์ 2545.

⁶⁰ โทรสารจากห้องปฏิบัติการฐานข้อมูลของ ศทช., กรุงเทพฯ, 19 พฤษภาคม 2546.

⁶¹ การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ ศทช., 17 มกราคม 2546; เอกสารประกอบการหารือในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม, 18 ธันวาคม 2545; ดู *Landmine Monitor Report 2002*, หน้า 488.

⁶² การสัมภาษณ์ สุทธิเกียรติ โสภณิก, ผู้อำนวยการมูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ, กรุงเทพฯ, 13 มีนาคม 2546.

การให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิด

ในปี 2545 นปท. ทั้ง 4 หน่วย รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนอีก 2 แห่ง (องค์การแฮนด์แคป อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย และศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย) ดำเนินกิจกรรมให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิดในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิด นปท. ต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมการแจ้งเตือนให้ความรู้เรื่องภัยทุ่นระเบิดครอบคลุมประชากร 45,273 คน ใน 69 ชุมชนของจังหวัดตราด ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และเพชรบูรณ์⁶³ นับแต่ปี 2543 เป็นต้นมา ประชากรจำนวนรวม 185,888 คนใน 248 ชุมชน ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว⁶⁴ ในส่วนของการประเมินผลกิจกรรมการแจ้งเตือนฯ มีเพียง นปท. 3 ที่ระบุว่าได้ดำเนินการเป็นการภายใน⁶⁵

ในวันที่ 28–29 พฤศจิกายน 2545 ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย จัดโครงการฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลเพื่อป้องกันภัยจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคลบริเวณชายแดน แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 121 คน โครงการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ⁶⁶ และในวันที่ 5–6 กุมภาพันธ์ 2546 ได้จัดโครงการลักษณะเดียวกันอีกครั้งหนึ่งให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กิ่งอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 48 คน⁶⁷ ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย ยังไม่สามารถขยายโครงการไปสู่โรงเรียนตามแนวชายแดนได้ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน

⁶³ โทรสารจาก ศทช., “สรุปผลงานของหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม (นปท.) เดือนมกราคม–ธันวาคม 2545,” 24 มีนาคม 2546.

⁶⁴ ข้อมูลตอบคำถามของ Landmine Monitor โดย ศทช., ได้รับเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2546.

⁶⁵ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ กับบุคลากรของ นปท. 1, 2, และ 3, 28 มีนาคม 2546.

⁶⁶ ข้อมูลตอบแบบสอบถามของ Landmine Monitor โดย สิริกาญจน์ คหัทธรา, เจ้าหน้าที่ประสานงานภาครัฐ, ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย, 3 มกราคม 2546.

⁶⁷ การรายงานของ สิริกาญจน์ คหัทธรา, เจ้าหน้าที่ประสานงานภาครัฐ, ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย, ในการประชุมคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติทุ่นระเบิด, กรุงเทพฯ, 13 มีนาคม 2546.

ในเดือนมีนาคม 2546 องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ได้ปิดโครงการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และการให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ซึ่งดำเนินการครบระยะเวลา 3 ปี ในปี 2545 โครงการดังกล่าว ยังประโยชน์ให้ประชากร 6,870 คน ซึ่งรวมถึงสมาชิกชุมชนจำนวน 6,300 คน นักเรียนระดับประถมศึกษา 420 คน และนักเรียนนอกพื้นที่เสี่ยงภัยทุ่นระเบิดอีก 150 คน⁶⁸

ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์ หรือในภาคตะวันตกของไทย องค์การแฮนดิแคปฯ ได้ปิดโครงการสำรวจผู้ประสบภัยทุ่นระเบิดที่โรงพยาบาลประจำอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก หลังจากดำเนินการมาครบระยะเวลา 2 ปี ผลจากการสำรวจดังกล่าว ชีวาว์ร้อยละ 68 ของผู้บาดเจ็บจากเหตุทุ่นระเบิด ที่ได้รับการสัมภาษณ์ ไม่เคยได้รับข้อมูลเรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิด ผลการสำรวจสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิดได้⁶⁹ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติให้การสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับโครงการดังกล่าว⁷⁰

องค์การแฮนดิแคปฯ ยังได้ประเมินผลโครงการให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิดในพื้นที่รองรับผู้หนีภัยจากการสู้รบจากเมียนมาร์ 6 แห่งในจังหวัดตาก⁷¹ กิจกรรม

⁶⁸ สุพจน์ บุญเต็ม, ผู้จัดการโครงการชายแดนกัมพูชา, องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, “แบบสอบถามเรื่องการให้ความรู้ความตระหนักเรื่องภัยทุ่นระเบิด,” 24 มีนาคม 2546; องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, *Annual Report 2002 (รายงานกิจกรรม ประจำปี 2545)*, กรุงเทพฯ, หน้า 9-10.

⁶⁹ องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, “Mine Casualties Survey Report, Mae-Sot District Hospital, Tak Province, January 2001-December 2002” (รายงานการสำรวจผู้ได้รับบาดเจ็บ-เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทุ่นระเบิด, โรงพยาบาลอำเภอแม่สอด, จังหวัดตาก, มกราคม 2544-ธันวาคม 2545) – กำหนดจัดพิมพ์เผยแพร่ในปี 2546.

⁷⁰ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จากคูริรา ชนเห็นชอบ, องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, กรุงเทพฯ, 18 มีนาคม 2546.

⁷¹ องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, *Annual Report 2002, (รายงานกิจกรรม ประจำปี 2545)*, กรุงเทพฯ, หน้า 13-14; พิษชภา นาคทัง, เจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูล, โครงการชายแดนพม่า, องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, “January-June 2002 Report” (รายงานกิจกรรมระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2545), กำหนดจัดพิมพ์ในปี 2546. ค่าผู้ลี้ภัยต่างๆ ได้แก่ ค่าแม่ระมาดหลง แม่คงคา ดอนยาง แคมป์ 2 แคมป์ 3 และถ้ำหิน.

การให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิดอื่นๆ ได้แก่การฝึกอบรมนักเรียนในเรื่องการผลิตสื่อ-อุปกรณ์เพื่อใช้ในกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องความเสี่ยง การจัดตั้งคณะกรรมการด้านการให้ความรู้เรื่องความเสี่ยง และกลุ่มทำงานเรื่องกิจกรรมในระหว่างเด็ก เพื่อจัดเตรียมข้อมูล-สื่อประชาสัมพันธ์และจัดงานวันปลอดทุ่นระเบิดขึ้นภายในค่ายผู้ลี้ภัย⁷² โครงการดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน และราชบุรี ประสบความสำเร็จกันชั่วคราวสืบเนื่องจากปัญหาความตึงเครียดกับประเทศเมียนมาร์และความกังวลด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน ในช่วงต่อมา องค์การแฮนดิแคปฯ สามารถติดตามคนใช้รายต่างๆ ในจังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน ราชบุรี และกาญจนบุรี แต่ไม่สามารถขยายกิจกรรมด้านการให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงจากภัยทุ่นระเบิดไปสู่หมู่บ้านไทยที่ได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิดในเขตตำบลแม่หละตามแผนที่กำหนดไว้ได้

ผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทุ่นระเบิด

ในปี 2545 มีการรายงานจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากเหตุทุ่นระเบิดรายใหม่ในประเทศไทยอย่างน้อย 36 ราย อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่ามีกลไกในการจัดเก็บข้อมูลจากทั่วประเทศอย่างเป็นระบบ นพท. 1-4 รายงานว่ามีผู้ประสบภัยรายใหม่จำนวนรวม 21 ราย โดยเป็นผู้เสียชีวิต 2 ราย และบาดเจ็บ 19 รายในพื้นที่ 6 จังหวัดตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา กล่าวคือ จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และจันทบุรี⁷³ ผู้บาดเจ็บ 3 รายจากจำนวนดังกล่าว มีสัญชาติกัมพูชา⁷⁴ ในเดือนมิถุนายน 2545 หญิงไทยอายุ 45 ปี ได้รับบาดเจ็บจากเหตุทุ่นระเบิดในจังหวัดสระแก้ว⁷⁵ แต่ไม่ปรากฏว่ามีกรบันทึกข้อมูลในระบบ

⁷² พิซชามา นาคทัง, เจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูล, โครงการชายแดนพม่า, องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, "January-June 2002 Report" (รายงานกิจกรรมระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2545), กำหนดจัดพิมพ์ในปี 2546.

⁷³ ข้อมูลตอบคำถามของ Landmine Monitor โดย ศทช., 24 มกราคม 2546.

⁷⁴ คัดมาจากแห่งเดียวกัน.

⁷⁵ ข้อมูลจากวิบูลรัตน์ จันทร์ชู, ผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิด, จังหวัดสระแก้ว, ถึงคณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติกับระเบิด.

ฐานข้อมูล ศทช. ไม่มีข้อมูลจากพื้นที่เสี่ยงภัยอื่น ๆ ซึ่งไม่มี นปท. ประจำอยู่ นปท. ทั้ง 4 หน่วย จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิด และจัดส่งไปยัง ศทช. เพื่อจัดเก็บในระบบปฏิบัติการฐานข้อมูล Information Management System for Mine Action (IMSMA) จนถึงเดือนมีนาคม 2546 ระบบการรายงานข้อมูลจาก นปท. ไปยัง ศทช. ยังคงใช้การไม่เต็มประสิทธิภาพ

โรงพยาบาลอำเภอแม่สอด (จังหวัดตาก) ซึ่งตั้งอยู่ที่ชายแดนไทย-พม่า บันทึกว่าในปี 2545 มีคนไข้จำนวน 68 คนเข้ารับการรักษาอาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทุ่นระเบิด โดยร้อยละ 20 ของจำนวนดังกล่าวแจ้งว่าประสบอุบัติเหตุที่ชายแดนฝั่งประเทศไทย⁷⁶

ข้อมูลผู้ประสบภัยในปี 2545 ระบุว่าทหารในทีมเก็บกู้ทุ่นระเบิดรายหนึ่งได้รับบาดเจ็บระหว่างปฏิบัติการที่อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ทำให้ต้องสูญเสียฝ่าเท้าขวา⁷⁷

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 ช่างพังชื่อ โม แม่ลู อายุ 28 ปี ได้รับบาดเจ็บจากการเหยียบทุ่นระเบิดที่ชายแดนไทย-พม่า โรงพยาบาลข้างในจังหวัดลำปางได้ให้การรักษายาพยาบาลแผลที่เท้าซ้ายด้านหน้าของช่างตัวนี้⁷⁸

ผลการสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิดในประเทศไทย ซึ่งดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน 2542 ถึงพฤษภาคม 2544 ระบุว่า มีผู้ประสบภัยรายใหม่ 346 ราย โดยในจำนวนนี้ 79 ราย เสียชีวิต และ 267 ราย ได้รับบาดเจ็บ มีบันทึกจำนวนผู้ประสบภัยก่อนหน้าระยะเวลาสำรวจดังกล่าวไว้ 3,122 คน โดยเป็นผู้เสียชีวิต 1,418 ราย และบาดเจ็บ 1,704 ราย⁷⁹

⁷⁶ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จากองค์การแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ถึงนักวิจัยของ Landmine Monitor ประเทศพม่า, ธันวาคม 2545. ร้อยละ 80 ที่เหลือได้รับบาดเจ็บที่ชายแดนฝั่งพม่า.

⁷⁷ ข้อมูลตอบคำถามของ Landmine Monitor โดย ศทช., 24 มกราคม 2546.

⁷⁸ "Walking wounded," ภาพถ่ายพร้อมคำอธิบายประกอบ, หนังสือพิมพ์ *The Nation*, 18 กุมภาพันธ์ 2546, หน้า 4A.

⁷⁹ *Landmine Impact Survey – Kingdom of Thailand* (การสำรวจผลกระทบจากทุ่นระเบิด – ราชอาณาจักรไทย), หน้า 18.

การช่วยเหลือผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิด

ไทยมีบริการด้านการแพทย์และการฟื้นฟูสมรรถภาพในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน รวมถึงสถานีนอามัย โดยมีทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล⁸⁰ โดยทั่วไปแล้ว ความช่วยเหลือสำหรับผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดมีอย่างเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ผู้ประสบภัยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรที่ยากจน จึงประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ศทช. มีอาณัติในการประสานความช่วยเหลือสำหรับผู้รอดชีวิต ทุ่นระเบิด ในปี 2545 ศทช. ให้ความช่วยเหลือผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดจำนวน 17 รายในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา โดยการนำส่งโรงพยาบาลเมื่อประสบอุบัติเหตุ และการสนับสนุนการฝึกอบรมการผลิตและซ่อมแซมเทียม⁸¹ ในที่ประชุมคณะกรรมการประจำด้านต่างๆ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 มีการรายงานว่าเมื่อไม่นานมานี้ ศทช. ได้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่องการช่วยเหลือผู้รอดชีวิตและ การแจ้งเตือนให้ความรู้เรื่องภัยทุ่นระเบิดในจังหวัดศรีสะเกษและบุรีรัมย์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย⁸²

Landmine Monitor ได้รับข้อมูลตอบแบบสอบถามเรื่องการช่วยเหลือผู้รอดชีวิตจาก ภัยทุ่นระเบิด จำนวน 17 ชุด จากที่ได้จัดส่งไปยังโรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิด 67 แห่ง โรงพยาบาลจำนวนไม่มากนักที่สามารถให้ ข้อมูลตัวเลขจำนวนผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดที่เข้ารับบริการ เนื่องจากขาดระบบจัดเก็บ ข้อมูลเฉพาะสำหรับผู้รับบริการกลุ่มนี้ โรงพยาบาลและศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ รวม 16

⁸⁰ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน *Landmine Monitor Report 2000*, หน้า 443.

⁸¹ ศทช., เอกสารการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ, มกราคม-ธันวาคม 2545.

⁸² ถ้อยแถลงของไทย ต่อที่ประชุมคณะกรรมการประจำด้านการช่วยเหลือผู้รอดชีวิตและ การปรับพื้นดิน สภาพด้านเศรษฐกิจ-สังคม, นครเจนีวา (สวิตเซอร์แลนด์), 4 กุมภาพันธ์ 2546.

แห่งระบุว่าให้บริการผู้รอดชีวิตจากภัยทุพพลภาพจำนวน 251 คนในปี 2545 ผ่านทางการรักษาพยาบาลและการจัดสรรเครื่องช่วยการเคลื่อนไหว⁸³

ในปี 2545 ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ได้จัดหาแขน-ขาเทียมจำนวน 314 ข้างและเครื่องช่วยพยุงการเดิน 167 ชุด ให้แก่ผู้พิการ แต่ไม่สามารถระบุได้ว่ามีผู้รอดชีวิตจากภัยทุพพลภาพในจำนวนนี้⁸⁴

มูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดหน่วยขาเทียมเคลื่อนที่ให้บริการฟรีแก่ผู้พิการในจังหวัดห่างไกลอย่างต่อเนื่อง ในปี 2545 มูลนิธิฯ ได้มอบขาเทียมจำนวน 1,155 ขา และไม้ค้ำยันจำนวน 253 คู่ ให้แก่ผู้พิการจำนวน 1,043 คน โดยในจำนวนนี้ เป็นผู้รอดชีวิตจากภัยทุพพลภาพ 209 คน สำหรับปี 2546 มูลนิธิฯ มีแผนออกหน่วยเคลื่อนที่ 7 ครั้ง ได้แก่ 6 จังหวัดในภาคต่างๆ ของไทย และ 1 ครั้งในประเทศมาเลเซีย⁸⁵ การจัดหน่วยบริการขาเทียมเคลื่อนที่ในเดือนมีนาคม 2546 ถือเป็นกิจกรรมครั้งยิ่งใหญ่ ซึ่งจัดขึ้นในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์มีพระชนมายุ 80 พรรษา ในเดือนพฤษภาคม 2546 มูลนิธิฯ มีแผนเปิดโรงงานใหม่ที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีช่างเทคนิคประจำ 12 คน และจะมีขีดความสามารถในการผลิตแขน-ขาเทียมจากวัสดุดิบที่หาได้จากภายในประเทศ ผลผลิตเหล่านี้จะสอดคล้องกับมาตรฐานของสมาคมกายอุปกรณ์สากล (International Society of Prosthetics and Orthotics : ISPO) โครงการจัดฝึกอบรมการผลิตขาเทียมระดับเหนือหัวจะเริ่มขึ้นในเดือนมิถุนายน 2546 พิธีเปิดโรงงานมีกำหนดจัดขึ้นในเดือนตุลาคม 2546⁸⁶

⁸³ ข้อมูลตอบแบบสอบถามของ Landmine Monitor โดยโรงพยาบาล 16 แห่ง และองค์การแฮนด์แคป อินเตอร์เนชันแนล.

⁸⁴ ข้อมูลตอบแบบสอบถามของ Landmine Monitor โดยศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, นนทบุรี, 28 มกราคม 2546.

⁸⁵ ข้อมูลตอบแบบสอบถามของ Landmine Monitor โดยวิกานดา พิทักษ์, เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์, มูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, เชียงใหม่, 24 กุมภาพันธ์ 2546.

⁸⁶ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ กับ รศ. ดร. เทอดชัย ชิวะเกตุ, เลขาธิการมูลนิธิขาเทียมฯ, เชียงใหม่, 17 มีนาคม 2546.

ตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ได้เปิด ศูนย์ผลิตกายอุปกรณ์ฯ เข้าม่าไปแล้ว 15 แห่งภายในโรงพยาบาลประจำจังหวัดต่างๆ ตั้งแต่ปี 2528 เป็นต้นมา องค์การฯ ได้ดำเนินโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และศูนย์ผลิตกายอุปกรณ์ภายในพื้นที่รองรับผู้หนีภัยจากการสู้รบชายแดนไทย-เมียนมาร์ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้พิการ รวมถึงผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิด ช่วงเทคนิคที่เป็นผู้ลี้ภัยได้รับการฝึกอบรมด้านการผลิตขาเทียม โครงการต่างๆ ขององค์การฯ ครอบคลุมถึงการแจกจ่ายเก้าอี้ ล้อเข็นคนพิการและจัดฝึกอาชีพให้ผู้พิการในค่าย ในปี 2545 มีการผลิตขาเทียมจำนวน 137 ขาให้แก่ผู้พิการในค่ายผู้ลี้ภัย 7 แห่ง ในจำนวนนี้ เป็นผู้พิการรายใหม่ 54 ราย⁸⁷

โครงการขององค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประจำชายแดนกัมพูชา ซึ่งดำเนินการในจังหวัดจันทบุรี ได้จัดฝึกอบรมช่างเทคนิคที่เป็นผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดจำนวนหนึ่ง และได้จัดตั้งศูนย์ผลิตและซ่อมขาเทียมขึ้นภายในหมู่บ้าน ในปี 2545 มีการผลิตขาเทียมจำนวน 13 ขา และผ่าเท้าเทียมจำนวน 30 ข้าง⁸⁸ ศูนย์ดังกล่าวสามารถให้บริการแก่ผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดและผู้พิการจากสาเหตุอื่น ๆ จำนวน 40 คนที่อาศัยอยู่ในตำบลเทพนิมิตและคลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน⁸⁹

สำนักงานคาทอลิกสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและผู้ลี้ภัย (โคเออร์) ได้เริ่มระดมทุนเพื่อสนับสนุนการศึกษาบุตร-ธิดาของผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดในจังหวัดสระแก้ว ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 เป็นต้นมา ในช่วงกลางปี 2545 ทุนการศึกษาจำนวน 1,000,000 บาท (23,469 ดอลลาร์สหรัฐ) สามารถสนับสนุนเด็กนักเรียนจำนวนประมาณ 200 คน ในเรื่องเครื่องแบบ

⁸⁷ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จากองค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ถึงนักวิจัยของ Landmine Monitor ประเทศพม่า, 6 พฤษภาคม 2546.

⁸⁸ ข้อมูลตอบแบบสอบถามของ Landmine Monitor โดยสุพจน์ บุญเต็ม, ผู้จัดการโครงการชายแดนกัมพูชา, องค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, 24 มีนาคม 2546.

⁸⁹ การสัมภาษณ์ ชูศักดิ์ แซ่ลี, ผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิด และช่างเทคนิคที่ผ่านการฝึกอบรมโดยองค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล, อำเภอโป่งน้ำร้อน, จังหวัดจันทบุรี, 27 กุมภาพันธ์ 2546; โทรสารจากองค์การแฮนดิแคปอินเตอร์เนชันแนล สำนักงานจันทบุรี, 8 มกราคม 2546.

นักเรียน ชูศักดิ์ฟ้า เครื่องเขียน ค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมพิเศษ/ทัศนศึกษา และในบางกรณีเพื่อซ่อมแซมที่พัก และการเดินทางไปโรงเรียน⁹⁰

โครงการฝ่าเท้าเทียมในแอการา (Niagara Foot) ด้วยทุนสนับสนุนจากรัฐบาลแคนาดา ได้ร่วมกับแผนกขาเทียมของโรงพยาบาลรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว ในการจัดให้คนไข้ได้ทดลองใช้ฝ่าเท้าเทียมแบบใหม่นี้ แผนกการขยายระยะเวลาโครงการอยู่ในระหว่างการประเมินการพัฒนาและทดลองใช้ฝ่าเท้าในสถานพยาบาลนี้ ใ้ทุนดำเนินการประมาณ 67,000 ดอลลาร์สหรัฐ (2,854,803 บาท)⁹¹

ในปี 2545 คณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติทุ่นระเบิด ดำเนินโครงการระยะเวลา 1 ปี ภายในจังหวัดสุรินทร์และบุรีรัมย์ การช่วยเหลือผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิด การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การสร้างความตระหนักเรื่องภัยทุ่นระเบิด และจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนขนาดเล็ก โดยมีครอบครัวผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดจำนวน 50 ครอบครัวร่วมในโครงการดังกล่าว การจัดทำฐานข้อมูลผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิด ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนเสริมให้ระบบฐานข้อมูลของ ศทช. มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากขาดบุคลากรที่เหมาะสม คณะทำงานฯ สามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้รอดชีวิตจำนวน 120 ราย อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและปรับให้เป็นปัจจุบัน⁹²

องค์การแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ดำเนินโครงการ “สร้างความเข้มแข็งของระบบและกลไกการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิดในประเทศไทย” ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงตุลาคม 2545 องค์ประกอบสำคัญของโครงการได้แก่การสัมมนาระดับชาติเรื่อง

⁹⁰ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับ จรัสกร หมั่นคิดธรรม, ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ, สำนักงานคาทอลิกสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและผู้ลี้ภัย, กรุงเทพฯ, 18 มีนาคม 2546.

⁹¹ การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับ Alexander Leveque, สถานเอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย, กรุงเทพฯ, 24 มกราคม 2546; และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2546.

⁹² คณะทำงานไทยรณรงค์เพื่อยุติทุ่นระเบิด, “Summary End of Project Report to Canada Fund,” (เอกสารสรุปผลการดำเนินโครงการ ต่อกองทุนแคนาดา), 23 ธันวาคม 2545.

“รูปแบบการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิดแบบครบวงจร (ประสบการณ์จังหวัดจันทบุรี)” ในกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2545 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 90 คนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิด รูปแบบการช่วยเหลือเหยื่อทุ่นระเบิดแบบครบวงจรซึ่งเป็นผลจากการสัมมนาครั้งนี้ ได้รับการนำเสนอต่อผู้บริหารนโยบายในกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทุ่นสนับสนุนโครงการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของทุ่นที่รัฐบาลญี่ปุ่นจัดสรรให้ ศทช. ผ่านทางโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติในปี 2544⁹³ การดำเนินโครงการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการสัมมนาระดับภูมิภาคในหัวข้อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทุ่นระเบิด ที่จัดขึ้นในกรุงเทพฯ ในเดือนพฤศจิกายน 2544

ไทยยังไม่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับการช่วยเหลือผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดในระดับชาติ ตามข้อเสนอแนะของการสัมมนาระดับภูมิภาค ในเดือนพฤศจิกายน 2544⁹⁴

ผู้รอดชีวิตจากภัยทุ่นระเบิดจากพม่า (เมียนมาร์) ที่แสวงหาความช่วยเหลือในไทย จะได้รับบริการด้านการแพทย์จากโรงพยาบาลในค่ายผู้ลี้ภัย (พื้นที่รองรับผู้หนีภัยจากการสู้รบ) และโรงพยาบาลประจำอำเภอในจังหวัดที่ตั้งอยู่ตามตามแนวชายแดนไทย-พม่า อาทิ จังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน กาญจนบุรี และชุมพร ผู้ประสบภัยทุ่นระเบิดส่วนใหญ่จะกลายเป็นคนพิการแขนขา⁹⁵ โรงพยาบาลอำเภอแม่สอดได้บันทึกข้อมูลผู้รับบริการที่บาดเจ็บจากเหตุทุ่นระเบิดในปี 2545 จำนวน 68 คน โดยร้อยละ 80 จากจำนวนนี้มาจากพม่า⁹⁶ ผู้รอดชีวิตจากภัย

⁹³ องค์การแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, สรุปรายงานโครงการ “สร้างความเข้มแข็งของระบบและกลไกการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิดในประเทศไทย,” 27 กุมภาพันธ์ 2546.

⁹⁴ ดู *Landmine Monitor Report 2002*, หน้า 494.

⁹⁵ องค์การแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, “Mine Casualties Survey Report, Mae Sot District Hospital, Tak Province, January 2001–December 2002” (รายงานการสำรวจผู้ได้รับบาดเจ็บ-เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทุ่นระเบิด, โรงพยาบาลอำเภอแม่สอด, จังหวัดตาก, มกราคม 2544–ธันวาคม 2545) – กำหนดจัดพิมพ์เผยแพร่ในปี 2546.

⁹⁶ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จากองค์การแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ถึงนักวิจัยของ *Landmine Monitor* ประเทศพม่า, ธันวาคม 2545.

ทุ่นระเบิดชาวพม่าในไทยบางรายไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ หากไม่มีชื่ออยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยที่จัดตั้งขึ้นเป็นทางการ นับแต่เดือนเมษายน 2544 เป็นต้นมา สถานพยาบาลแม่ตาว ในฝั่งไทย ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยชาวพม่าเป็นพิเศษ ได้เปิดบริการด้านขาเทียม-กายอุปกรณ์ ในปี 2545 คลินิกแห่งนี้ได้จัดหาขาเทียมฟรีจำนวน 150 ขา โดยร้อยละ 74 ของผู้รับผลประโยชน์เป็นผู้ประสบภัยทุ่นระเบิดจาก 4 รัฐชายแดนของพม่า องค์กร Clear Path International ให้การสนับสนุนทุนดำเนินการของแผนกขาเทียมนี้ในปี 2545⁹⁷

นโยบายและการปฏิบัติด้านคนพิการ

กฎหมายระดับชาติว่าด้วยคนพิการมีฉบับบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา⁹⁸ ปี 2545 ได้รับการประกาศให้เป็นปีส่งเสริมอาชีพคนพิการโดยมีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลจำนวน 7 ล้านบาท (164,285 ดอลลาร์สหรัฐ) สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (เดิม - ประชาสงเคราะห์) ระดับจังหวัดรับผิดชอบการสมัครขอรับทุนสนับสนุน⁹⁹

ในเดือนพฤษภาคม 2545 คณะกรรมการติดตามและประสานงานนโยบายช่วยเหลือคนพิการ ได้กำหนดให้ศูนย์สิทธิธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ เป็นหน่วยงานประสานงานหลักในการดูแลสุขภาพคนพิการของกระทรวงสาธารณสุข คณะกรรมการชุดดังกล่าวยังได้กำหนดรายการการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในสถานพยาบาลและอาคารสถานที่ของกระทรวงสาธารณสุข จัดทำร่างชุดสิทธิประโยชน์และมาตรฐานสถาน

⁹⁷ การสัมภาษณ์ Dr. Cynthia Maung, ผู้อำนวยการสถานพยาบาลแม่ตาว, อำเภอแม่สอด (จังหวัดตาก), โดยนักวิจัยของ Landmine Monitor ประเทศไทย, 21 มีนาคม 2546. ในปี 2545 Clear Path International จัดสรรทุนจำนวน 22,250 ดอลลาร์สหรัฐ (948,050 บาท) ให้สำหรับการจัดหาขาเทียม การฝึกอบรม และการสร้างเรือนพักสำหรับผู้พิการ.

⁹⁸ ดู *Landmine Monitor Report 2007*, หน้า 491.

⁹⁹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน *Landmine Monitor Report 2002*, หน้า 494.

พยาบาลที่จะรองรับบริการ รวมทั้งได้หารือเรื่องนโยบายการประกอบอาชีพโดยไม่จำกัดความพิการ และการจัดให้มีสายด่วนสุขภาพสำหรับคนพิการ¹⁰⁰

ในเดือนตุลาคม 2545 ฯพณฯ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธาน ในการประชุมเชิงบูรณาการเรื่อง “แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติ” โดยหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ในระดับชาติได้แถลงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการต่อที่ประชุม¹⁰¹

ในเดือนพฤศจิกายน 2545 สมาคมคนพิการทางการเคลื่อนไหว (สพค.) ได้รับการก่อตั้ง และจดทะเบียนที่จังหวัดปทุมธานี โดยเป็นสมาคมที่ไม่แสวงหาผลกำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การศึกษา อาชีพของคนพิการทั้งในเขตเมืองและชนบท เผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับคนพิการต่อสาธารณชน และสนับสนุนการรวมกลุ่มและการประสานงาน ระหว่างองค์กรคนพิการทั้งในระดับจังหวัดและระดับชาติ¹⁰²

ระหว่างวันที่ 6 พฤศจิกายน และ 3 ธันวาคม 2545 ได้มีการจัดกิจกรรม 18 ประเภทใน โอกาสวันคนพิการสากล รวมถึงการฉลองครบรอบ 20 ปีของสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย¹⁰³

ในปี 2545 องค์กรแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ได้ฉลองครบรอบ 20 ปีของการ ทำงานในไทย ภายใต้คำขวัญ “20 ปีแห่งการทำงานเพื่อคนพิการ”¹⁰⁴

ผู้รอดชีวิตจากภัยทุระเบิดชาวไทยจำนวน 4 คนได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำใน โครงการ “Raising the Voices” ซึ่งจัดขึ้นระหว่างการประชุมคณะกรรมการประจำระหว่าง สมัยประชุม ในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 (ที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์)

ไทยได้ส่งมอบแบบฟอร์ม J ซึ่งเป็นกรรายงานโดยสมัครใจเกี่ยวกับกิจกรรมการช่วยเหลือ ผู้รอดชีวิตจากภัยทุระเบิดของไทยในปี 2545 แบบประกอบเอกสารรายงานความโปร่งใส ตามมาตรา 7 ของอนุสัญญา¹⁰⁵

¹⁰⁰ สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย, *จดหมายข่าว*, กรกฎาคม-สิงหาคม 2545, หน้า 12.

¹⁰¹ สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย, *จดหมายข่าว*, พฤศจิกายน-ธันวาคม 2545, หน้า 1, 3-5.

¹⁰² จดหมายจากพันธมิตรวิชัย ทรัพย์ศิริ, สมาคมคนพิการทางการเคลื่อนไหว, 21 มกราคม 2546.

¹⁰³ สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย, *จดหมายข่าว*, พฤศจิกายน-ธันวาคม 2545, หน้า 8-12.

¹⁰⁴ องค์กรแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, “การทำงานแบบเพื่อนร่วมงานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เอกสาร เผยแพร่ในโอกาสครบรอบ 20 ปี องค์กรแฮนด์แคปอินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย, 2545.

¹⁰⁵ รายงานความโปร่งใสตามมาตรา 7, แบบฟอร์ม J, 30 เมษายน 2546.

คณะทำงานไทย **เพื่อ**
รณรงค์ **ยุติ**
กับระเบิด

Landmine Monitor Report

Toward a Mine-Free World

2003

International **TO BAN**
CAMPAIGN
LANDMINES

Introduction

Landmine Monitor Report 2003: Toward A Mine-Free World is the **fifth annual report** of the **Landmine Monitor**, an unprecedented civil-society based initiative by the **International Campaign to Ban Landmines (ICBL)**. This report is the product of a global reporting network of 110 researchers from 90 countries. It contains information on **every country of the world** with respect to antipersonnel landmine use, production, stockpiling, trade, humanitarian mine clearance, mine risk education and mine survivor assistance.

Landmine Monitor collects information and assesses the response by the international community to the global landmines crisis, especially with regard to the **1997 Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Antipersonnel Mines and On their Destruction**. This marks the first time that non-governmental organizations have come together in a sustained coordinated and systematic way to monitor and report on the implementation of an international disarmament or humanitarian law treaty. Its reports receive widespread acclaim from governments and widespread attention from the media.

Reporting period for 2003 report is from **May 2002 to May 2003**. The **global release** of the report is scheduled for **9 September 2003**. The **global report** and its **Executive Summary** are available in various forms, including electronic version through the website: www.icbl.org/lm/2003/.

The **Thailand Campaign to Ban Landmines (TCBL)**, as part of the reporting network since the inception of the Landmine Monitor in 1999, publishes the **excerpt on Thailand**, from the *Landmine Monitor Report 2003: Toward A Mine-Free World*, and its **translated version** for the Thai public.

Copies of for the global report in **printed version** and **CD-ROM**, as well as this Thai-English booklet on Thailand, can be obtained free of charge from **TCBL**.

Thailand Campaign to Ban Landmines (TCBL)

September 2003

Thailand

Key developments since May 2002 : Thailand is hosting the Fifth Meeting of States Parties on 15-19 September 2003 in Bangkok. Thailand completed the destruction of its stockpile of antipersonnel mines in April 2003. In 2002, 368,351 square meters of land were cleared.

Mine Ban Policy

Thailand signed the Mine Ban Treaty on 3 December 1997, and deposited its instrument of ratification on 27 November 1998. The treaty entered into force in Thailand on 1 May 1999. While Thailand has not prepared comprehensive domestic legislation to implement the ban treaty, it has drafted “The Office of the Prime Minister Regulations Governing the Implementation of the Convention.”¹ In addition, the Ministry of Defense is in the process of amending a number of rules and regulations to conform with the ban.²

Thailand submitted its annual Mine Ban Treaty Article 7 Report for the 2002 calendar year on 30 April 2003.

Thailand and Norway served as co-chairs of the Standing Committee on the General Status and Operation of the Convention from September 2001 until the Fourth Meeting of States Parties in September 2002. Thailand participated actively in the February and May 2003 intersessional meetings, and in the Universalization, Article 7 and Resource Mobilization Contact Groups.

At the Fourth Meeting of States Parties, Thailand’s offer to host the Fifth Meeting of States Parties in Bangkok was approved and the date was fixed for 15-19 September 2003. On 28 April 2003, the Cabinet officially approved the establishment of the Organizing Committee for the Fifth Meeting of States Parties.³ General Chavalit Yongchaiyudh, the Deputy Prime Minister and Chairman of the Organizing Committee, had already on 29 March 2003 appointed five subcommittees for the preparation of the meeting.⁴ The government has allocated Baht 5 million (US\$117,346)⁵

¹ Article 7 Report, Form A, 30 April 2003. This cites “The Office of the Prime Minister Regulations Governing the Implementation of the Convention. B.E. 2545 (2002) (Draft)” and also “The Office of the Prime Minister Regulations Governing the Receipt, Keeping and Sending of Aid Monies or Aid Goods Given for the Purpose of Conducting Activities Concerning Mines. B.E. 2545 (2002) (Draft).” Also, interview with Phairoj Vikiniyatane, Director of the Political Division, International Organizations Department, Ministry of Foreign Affairs, Bangkok, 10 January 2003.

² Interview with Phairoj Vikiniyatane, Ministry of Foreign Affairs, Bangkok, 10 January 2003.

³ Cabinet Resolution of 28 April 2003, http://www.cabinet.thaigov.go.th/cc_main21.htm (accessed 10 June 2003).

⁴ Order of the Organizing Committee of the Fifth Meeting of the States Parties to the Ottawa Convention, No. 24/2546, dated 29 March 2003. Chavalit Yongchaiyudh is also chair of the National Mine Action Committee.

⁵ Currency exchange rate: US\$1= 42,609 Baht, used throughout this report.

for the Fifth Meeting of States Parties.⁶ In its capacity as future President of the Fifth Meeting of States Parties, Thailand participated in the meetings of the Mine Ban Treaty Coordinating Committee.

Non-governmental organizations, including the Asian Disaster Preparedness Center (ADPC), the Disabled Peoples' International (DPI), the General Chatchai Choonhavan Foundation (GCCF), Handicap International-Thailand (HI), and the Thailand Campaign to Ban Landmines (TCBL) were invited to join a strategic planning committee chaired by the Thailand Mine Action Center (TMAC).⁷

States Parties, primarily from the Asia-Pacific region, formed the Bangkok Regional Action Group (BRAG) with the aim of promoting landmine ban initiatives in the region in the lead up to the Fifth Meeting of States Parties.⁸ Thailand, together with Australia, Japan and other countries in the region, sent a joint *démarche* calling on non-States Parties in the region to accede to the Mine Ban Treaty at the earliest opportunity.⁹ At the February 2003 intersessional Standing Committee meetings, Thailand stated that "the most practical way to increase participation in the Convention is a step-by-step approach, the first step being, for instance, forging cooperation in mine-related activities amongst countries in the region."¹⁰ Later that month, at a meeting of the Conference on Disarmament, Thailand invited all countries to the Fifth Meeting of States Parties noting that it will be held in Asia for the first time.¹¹

On 22 November 2002, Thailand voted in favor of UN General Assembly Resolution 57/74 calling for universalization and full implementation of the Mine Ban Treaty. As the incoming President of the Fifth Meeting of States Parties, Thailand jointly introduced the resolution along with the current President, Belgium, and past President, Nicaragua. Thailand actively sought cosponsors for the resolution among the Asia-Pacific nations.

The proposals from the ASEAN Regional Seminar on Landmines in South East Asia held in Thailand in May 2002 have been discussed at the ASEAN Senior Officials Committee level and are to be presented to an ASEAN Summit on 7-8 October 2003 in Indonesia.¹²

---

⁶ *Bangkok Post*, 28 January 2003, p. 9.

⁷ Minutes of the TCBL/MOFA/NGO meeting of the humanitarian mine action committee, 18 October 2002, pp. 1-2.

⁸ BRAG was formed at the Fourth Meeting of States Parties. Its participants now include: Australia, Bangladesh, Cambodia, Canada, Indonesia, Japan, Malaysia, New Zealand, Norway, Philippines, Thailand, and Timor Leste.

⁹ Atchara Suyanan, Director-General, Department of International Organizations, Ministry of Foreign Affairs, Presentation to the Standing Committee on the General Status and Operation of the Convention, Geneva, Switzerland, 3 February 2003.

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ Thailand's intervention in the Conference on Disarmament, 27 February 2003.

¹² Interview with Phairoj Vikiniyatane, Ministry of Foreign Affairs, Bangkok, 10 January 2003.

The Thailand Campaign to Ban Landmines (TCBL) translated the 2002 Landmine Monitor country report for Thailand into Thai language and distributed it widely to government officials and civilians.

Production and Transfer

Thailand states that it has never produced antipersonnel mines,¹³ including Claymore mines.¹⁴ The government of Thailand has never exported antipersonnel mines; however, a case concerning an apparent attempt in May 2001 by two Thai army officials to illegally export antipersonnel mines is still being processed by a military court.¹⁵ Landmine Monitor is not aware of any response by the Royal Thai Government to previous allegations regarding the sale of antipersonnel mines by Thai businessmen and by a Thai military commander to Burmese rebels in 2001.¹⁶

In November 2002, a report in the *Phnom Penh Post* stated that Cambodian smugglers were killed and injured after being forced by the Thai border police to enter a minefield.¹⁷ The Supreme Command Headquarters of the Ministry of Defense conducted an investigation and “found that the Thai border police did not set up a minefield or employ any mines in their operations.”¹⁸ TMAC also made investigations, and found no evidence that mines had been laid or that landmines had killed the smugglers.¹⁹

---

¹³ A number of sources have identified Thailand as a past producer. For details see *Landmine Monitor Report 1999*, p. 376.

¹⁴ Telephone Interview with Col. Surapon Suwanawong, Assistant Director of TMAC (Operations), Bangkok, 26 March 2002.

¹⁵ Telephone interview with Police Maj. Charoen Thammakhan, Chief Investigator in charge of the case, Songkhla District Police Station, Songkhla Province, 6 January 2003. See also *Landmine Monitor Report 2002*, p. 484.

¹⁶ See *Landmine Monitor Report 2002*, p. 484. The allegations were made by the rebel groups in interviews in November 2001.

¹⁷ Bill Bainbridge and Lon Nora, “Thai border guards set mine trap for Cambodians,” *Phnom Penh Post* (Cambodia), 23 November 2002. Other reports on the incident at the time it occurred in October made no mention of landmines. “Car Smuggling across border leaves 7 dead and 5 injured,” *Chai Daen* (Aranyaprathet Thai language newspaper), 16-31 October 2002; “Border patrol police kill 7 Cambodian car smugglers,” *The Thai Rath Daily* (in Thai language), 3 October 2002, p. 1.

¹⁸ Letter to Emilie Ketudat, TCBL Coordinator from Atchara Suyanan, Director-General Department of International Organizations, Ministry of Foreign Affairs, 27 June 2003. The letter provided the detailed findings of the investigation, stating that five smugglers were killed in a firefight. The investigation was carried out by the Supreme Command Joint Operations Center 101, which is in charge of Cambodian-Thai border operations. Meeting with MG Gitti Suksomstarn, Director General, TMAC, Bangkok, 17 January 2003.

¹⁹ Response to Landmine Monitor by Col. Surapon Suwanawong, Assistant Director Operations, TMAC, 24 January 2003.

Stockpiling and Destruction

On 24 April 2003, Thailand completed the destruction of its antipersonnel mine stockpile. In a special ceremony the Canadian Ambassador to Thailand and the Director General of the Ministry of Foreign Affairs International Organization Department pushed the button to destroy the last of the stockpiled mines.²⁰

Thailand initially held stockpiles of 342,695 antipersonnel mines. From 1999 through 2002, a total of 286,245 antipersonnel mines were destroyed.²¹ Between February and April 2003, Thailand destroyed another 51,480 antipersonnel mines. Thus, a total of 337,725 mines were destroyed, at a cost of Baht 10 (US\$ 0.23) per mine. The operation was funded solely by the Royal Thai Government.²²

Antipersonnel Mines Destroyed Since *Landmine Monitor Report 2002*

Location of Destruction	Date of Destruction	Number of APMs Destroyed	APMs Remaining in Stock*
Lopburi (RTA)	5-29 August 2002	20,000	56,450
Ratchaburi (RTA)	19 February-5 March 2003	11,264	45,186
Lopburi (RTA)	10-27 March 2003	13,472	31,714
Chanthaburi (RTN)	18-23 April 2003	13,272	18,442
Lopburi (RTA)	10-24 April 2003	13,472	4,970
Total		71,480	4,970

* Includes 4,970 antipersonnel mines retained for training

A total of 4,970 antipersonnel mines have been kept for training and research purposes, as permitted under Article 3 of the treaty. Initially, Thailand proposed to keep 9,487 mines, but this number was reduced in November 2001. The Armed Forces responsible for the retained mines include the Royal Thai Army (3,000 antipersonnel mines), the Royal Thai Navy (1,000 mines), the Royal Thai Air Force (600 mines), and the Thailand National Police Department Border Patrol Sector (370 mines).²³ TMAC stated that as of February 2003 none of the mines designated as retained for training had been consumed, but also noted that any mines consumed for training purposes could have been taken from stockpiles destined for destruction.²⁴

²⁰ Presentation by Thailand at the Standing Committee on Stockpile Destruction, Geneva, 15 May 2003.

²¹ TMAC, *Monthly Activity Report*, December 2002, p. 2. This includes 120,000 in calendar year 2002. Of the total, 48,688 were destroyed in an accidental blast on 25 October 2001 at the Pak Chong Arsenal.

²² Response to Landmine Monitor by TMAC, 24 January 2003.

²³ Ibid, Article 7 Report, 30 April 2003.

²⁴ TMAC official in charge of Stockpile Destruction, in response to LM2003 questions on Explosive Ordnance Destruction areas, Ratchaburi province, 25 February 2003.

TMAC reports that all units have been briefed that Claymore mines are to be used only in command-detonated mode; however, no physical modifications have been undertaken to ensure use in command-detonated mode.²⁵ Thailand did not include information in its Article 7 reports on stockpiled Claymore mines.

Landmine Problem, Surveys and Assessments

The Landmine Impact Survey (LIS) completed in May 2001 found that the total area contaminated by mines covered more than 2,556,000,000 square meters in 27 provinces along the Cambodia, Laos, Burma, and Malaysia borders.²⁶ A total of 531 communities were reported as affected, including 297 along the Cambodian border. Most of the 934 mined areas are no longer marked, except where active demining is occurring.²⁷ The military only possesses maps of some mined areas. Many civilians continue to take high risks in their daily lives as they enter known mined areas to gather subsistence food, collect firewood, and farm. Alternative job opportunities remain rare; consequently, the pressure to use the land is high.

The final report of the Landmine Impact Survey conducted between September 2000 and May 2001 was not released until mid-2002, and did not reach Thailand until October 2002.²⁸ The distribution of the report has been very limited. The report is being translated into Thai. Some slight differences between the results announced in May 2001 and the final report can be noted.²⁹

Following the Landmine Impact Survey, TMAC, the United States Humanitarian Demining Program (USHDP) and the General Chatichai Choonhavan Foundation conducted a brief survey, and checked some of the areas previously surveyed.³⁰

²⁵ Response to Landmine Monitor by TMAC, 24 January 2003.

²⁶ *Landmine Impact Survey - Kingdom of Thailand*, certified by the United Nations Certification Committee, completed in May 2001 and released in mid-2002. A summary of the LIS is contained in Thailand's Article 7 report, Form C, 30 April 2003. For more details on the survey and the landmine problem, see *Landmine Monitor Report 2002*, pp. 486-487.

²⁷ Report by Suthikiet Sopanik, Director of the General Chatichai Choonhavan Foundation, to a TCBL meeting, 13 March 2003. Thailand's April 2003 Article 7 report notes that in February 2002, HMAU 1 and 3 posted warning signs at Tambon None Din Dang, Buri Ram province and in May 2002 HMAU 1 posted signs over 26,840 square meters of Ban Nong Ya Kaeo, Sa Kaeo province, while HMAU 2 posted signs in Ban Kod Sai, Trat province and Ban Pak Kad, Chanthaburi province.

²⁸ Telephone interview with Deputy Director, UN Development Program (UNDP), Bangkok, 9 January 2003. The LIS was conducted by Norwegian People's Aid, under contract to the Survey Action Center, and TMAC. The Survey Action Center/Vietnam Veterans of America Foundation had responsibility for editing and publishing the report.

²⁹ For example, with regard to the Cambodian border, the final report states that there are 297 affected communities, not 295 as announced in May 2001; 2,601 victims, not 2,605; 473 contaminated areas, not 457; and 1,943.6 square kilometers affected, not 1,823.

³⁰ Telephone interview with Dave McCracken, TMAC/USHDP Thailand, Bangkok, 8 January 2003.

The Information Management System for Mine Action (IMSMA) was installed at TMAC in early 2001 and is fully operational. The LIS has been added to the database and on-going analyses are being performed.³¹

Coordination and Planning

The Thailand Mine Action Center is a temporary agency under the Supreme Command of the Royal Thai Armed Forces, responsible for the implementation of the National Mine Action Plan. It receives government funds through the Supreme Command. TMAC cannot employ civilians directly, nor does its staff come from other Ministries. Efforts have been made to obtain support from other Ministries to provide for civilian demining teams, but so far these efforts have been unsuccessful.

The National Mine Action Committee (NMAC) chaired by the Deputy Prime Minister, General Chavalit Yongchaiyudh, met for the first time on 18 December 2002.³² The Committee is authorized to stipulate policy, supervise operations, conduct national and international public relations, advise the government, appoint subcommittees to work on relevant matters and to coordinate with any government agencies concerned.³³ At the 18 December meeting, the NMAC approved the "First Interim-Corrected and Revised-Edition of the National Plan on Humanitarian Mine Action 2002-2006."³⁴ The plan, based on the results of the Landmine Impact Survey, identifies twenty strategic priority areas. Priorities are established on the basis of civilian needs, including access to schools, religious sites, agricultural land, and water sources.³⁵

Mine Action Funding and Assistance

In fiscal year 2002 (October 2001 - September 2002), TMAC received a total of Baht 32 million (\$751,015) from the Royal Thai Government (RTG) national budget for humanitarian mine action.³⁶ A national budget of Baht 35 million (\$821,422) has been allocated to mine action for fiscal year 2003.

³¹ Progress Report TMAC/UNDP Project TH/99/008, 20 August - 31 December 2001.

³² See *Landmine Monitor Report 2001*, p.485. The committee was first established in February 2000, but never met.

³³ Prime Minister's Office, Order No. 195/2545, on "Appointment of the National Mine Action Committee," 28 June 2002.

³⁴ Interview with Gitti Suksumstarn, Director General, and Assistant Director, TMAC, Bangkok, 17 January 2003.

³⁵ TMAC, "First Interim - Corrected and Revised - Edition of the National Plan on Humanitarian Mine Action 2002-2006," 26 December 2001, Addendum on the "Priority Ranking of High Impact Minefields to be Cleared," Chapter 12, p. 4 (in Thai), February 2002.

³⁶ Information published by the TMAC and confirmed by the Ministry of Foreign Affairs, 8 January 2003.

The RTG has also allocated a budget of 5 million Baht (\$117,346) to the Supreme Command for expenses related to the Fifth Meeting of States Parties. An additional Baht 500,000 (\$11,734) for the event has been pledged by the Deputy Prime Minister.³⁷

US humanitarian demining assistance for Thailand totaled \$801,000 in FY 2002. This included \$650,000 from the State Department for TMAC field operations; the remainder enabled US military personnel to conduct two train-the-trainer sessions.³⁸ In addition, TMAC continued to use the SDTT-48 (Pearson) and TEMPEST machines for research and development purposes under the auspices of the US Department of Defense.³⁹

For FY 2003, the US will not provide any direct financial assistance. The Marshall Legacy Institute's Mine Detection Dog Partnership Program, established by the US Department of State Office for Humanitarian Demining Programs, has agreed to provide HMAU 3 with six additional trained mine detecting dogs. The Royal Dutch Shell Group of Companies contributed \$100,000 for the six dogs.⁴⁰ In 2003, the US also plans to donate a TEMPEST machine for an estimated cost of \$100,000.⁴¹

The US and Thailand are negotiating a Memorandum of Understanding (MOU) to establish a humanitarian quick reaction demining team based in Thailand. This team would be managed by a State Department-funded contractor and include civilian deminers. If agreement on the MOU is reached, the team is expected to do most of its demining work in Thailand, but would also be available for overseas emergency missions at State Department discretion.⁴²

On 23 January 2002, the government of Canada officially donated a Canadian-manufactured PROMAC (BDM 48) Brusher Deminer system and FIXOR explosives to HMAU 1, for an estimated value of \$340,000.⁴³ Queens University (Canada) and the Canada Centre for Mine Action Technologies (CCMAT), with support from the Canadian government, jointly provided the "Niagara Foot" for trial use by selected patients at the Aranyaprathet Hospital. The total funding for this program is approximately \$67,000.⁴⁴

---

³⁷ TMAC, Summary of the Report of the First Meeting of the National Mine Action Committee, at the National Security Council, Bangkok, 18 December 2002.

³⁸ US Department of State, "To Walk the Earth in Safety," September 2002, p. 30.

³⁹ Email from George P. Kent, Second Secretary, Political Section, US Embassy Bangkok, 11 March 2003.

⁴⁰ Lincoln P. Bloomfield, Jr., Special Representative of the US President and Assistant Secretary of State for Mine Action, Remarks on Contribution for Mine Detecting Dogs, at the Residence of the Ambassador of the Royal Thai Government, Washington, DC, 14 March 2003, Embassy of the United States PR #010/03, 14 March 2003.

⁴¹ Email from George P. Kent, US Embassy in Thailand, 11 March 2003.

⁴² *Ibid.*

⁴³ See *Landmine Monitor Report 2002*, p. 489.

⁴⁴ Telephone interview with Alexander Lévêque, Canadian Embassy, Bangkok, 24 January 2003.

The Japan Alliance for Humanitarian Demining Support (JAHDS) to Thailand, with an annual budget of \$438,888 (Baht18,782,212) from the Japanese government, provided an advisor to the TMAC between March and October 2002. JAHDS introduced the newly developed Ground Penetrating Radar mine detector “Mine Eye” for use by the HMAUs and civilian teams.⁴⁵ In March 2002, JAHDS also donated two vehicles and 17 metal detectors to HMAU 3 using Baht3 million (\$69,767) provided by the Tokyo Lions Club.⁴⁶ In December 2002, JAHDS began providing technical and administrative support to the civilian demining team of the General Chatichai Choonhavan Foundation operating at the Thai/Cambodia border. This project is to be funded by the Japanese government.⁴⁷

Funds amounting to \$400,000 provided by Japan in 2000 to the UN Voluntary Trust Fund for Mine Action were all used during the 2002 calendar year.⁴⁸

The General Chatichai Choonhavan Foundation provided Baht 600,000 (\$14,082) in support for humanitarian demining training and clearance activities.⁴⁹ Handicap International-Thailand received Baht 4,092,210 (\$96,041) from the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) in support of the project on “Mine Risk Education aimed at Myanmar Refugees and the Thai Population along the Thai-Myanmar Border.” Between July and October 2002, HI-Thailand’s project on “Strengthening Comprehensive Mine Victim Assistance in Thailand” was financed by UNDP with Baht 491,494 (\$11,535). The Australian Agency for International Development (AusAID) provided Baht1,267,447 (\$29,746) to HI-Thailand, including Baht 898,283 (\$21,082) in 2002 for the three-year project on “Community-based Mine Awareness and Victim Assistance” in the Chanthaburi province, which ended in March 2003.⁵⁰ In 2002, the Thailand Campaign to Ban Landmines completed a one-year survivor assistance program in the Surin and Buriram provinces with support from the Canada Fund for Local Initiatives amounting to Baht 261,923 (\$6,147).⁵¹ The Prosthetic Foundation of Thailand under Royal Patronage received local donations of Baht 10,000,000 (\$234,692).⁵²

---

⁴⁵ Response by Capt. Wataru Sugaya, General Manager of Asia Operations, JAHDS, to LM questionnaire, Bangkok, 13 January 2003.

⁴⁶ Email response by Wataru Sugaya, General Manager of Asia Operations, JAHDS, 16 January 2003.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ TMAC/UNDP Project Steering Committee report by Maj. Gen. Gitti Suksomstarn, Director of TMAC, 15 January 2003.

⁴⁹ Report by Suthikiet Sopanik, Director of General Chatichai Choonhavan Foundation, in a TCBL Meeting, Bangkok, 13 March 2003.

⁵⁰ Email from Shushira Chonhenchob, Handicap International-Thailand, Bangkok, 18 March 2003.

⁵¹ TCBL, “Summary End of Project Report to Canada Fund,” 23 December 2002.

⁵² Response to Landmine Monitor questionnaire from Wikanda Phitak, Public Relations Officer, Prosthetic Foundation, Chiang Mai Province, 24 February 2003.

Mine Clearance

In 2002, TMAC cleared a total of 368,351 square meters of land, of which 213,921 square meters have been inspected and declared mine free. A total of 44,800 square meters of land were handed over for civilian use.⁵³ These operations resulted in the destruction of 150 antipersonnel mines, five antivehicle mines, and 189 pieces of unexploded ordnance (UXO).⁵⁴

From the beginning of demining in February 2000 through December 2002, TMAC cleared 451,326 square meters of land, and removed 621 antipersonnel mines, six antivehicle mines, and 624 UXO.⁵⁵ Between January and March 2003, a total of 83,397 square meters of land were cleared, of which 22,400 square meters have been declared safe.⁵⁶

Mine clearance in 2002 was conducted under the Revised Master Plan.⁵⁷ Humanitarian Mine Action Unit (HMAU) 1 demined highly mine-affected forest areas to be used as cropland, and also cleared an area around an ancient Khmer sanctuary. HMAU 2 cleared the area around a border market used for trading by both Thais and Cambodians. HMAU 3 began clearing the area around a road bridge. The 44,800 square meters of cleared land handed over in the Sa Kaeo province has mainly been used for agriculture and growing crops such as tapioca.⁵⁸

The TMAC structure includes the headquarters in Bangkok, four HMAUs, one training center for deminers in Ratchaburi province, one training center for mine risk education in Lopburi province, and one detecting dog training center in Nakhon Ratchasima province.⁵⁹ TMAC has a staff of 311 people, including 18 in survey teams, 144 in detecting teams, 18 in disposal teams, 24 in mine risk education teams and 107 in other positions. TMAC also has 21 mine detecting dogs, 16 Global Positioning Systems, six mechanical systems, 1 Brush Deminer, manual tools, and 93 mine detectors.⁶⁰

⁵³ Fax from TMAC, "Summary of Operation of Humanitarian Mine Action Units, January-December 2002," 24 March 2003.

⁵⁴ Article 7 Report, Form G, 30 April 2003. TMAC has provided somewhat different figures: destruction of 153 antipersonnel mines, two antivehicle mines, and 136 UXO. Fax from TMAC, "Summary of Operation of Humanitarian Mine Action Units, January-December 2002," 24 March 2003.

⁵⁵ Fax from TMAC Database Office, Bangkok, 19 May 2003. These figures apparently do not include the emergency ordnance clearance operations that occurred following the October 2001 explosions at Nong Sarai Army Arsenal in Pak Chong. As reported in *Landmine Monitor Report 2002* (p. 487), those operations cleared 4,125,350 square meters of land.

⁵⁶ Fax from TMAC Database Office, Bangkok, 19 May 2003.

⁵⁷ Telephone interview with Col. Surapon Suwanawong, TMAC Assistant Director, 27 March 2003.

⁵⁸ Visit to Ban Nong Ya Kaeo, of Kulachart Daengdej, Sa Kaeo province, 8 October 2002.

⁵⁹ TMAC, "First Interim Corrected and Revised Edition of the National Mine Action Master Plan 2002-2006," Addendum on Corporate Plan on Mine Action, Chapter 17.4 (in Thai), February 2002.

⁶⁰ Fax from TMAC Database Office, Bangkok, 19 May 2003.

In October 2002, TMAC established HMAU 4, which consists of 14 trained personnel, and is responsible for Petchabun, Phitsanulok, Uttaradit, Nan, Phayao, Chiang Rai, Chiang Mai, Mae Hong Son and Tak. Current plans call for establishment of a fifth HMAU.⁶¹

In addition to the HMAUs, there is a TMAC-trained team of civilian deminers. In January 2003, 14 civilian deminers were deployed to Sadok Kok Thom, Sa Kaeo Province. The civilian demining team received financial support from the General Chatichai Choonhavan Foundation and the Japan Alliance for Humanitarian Demining Support (JAHDS).⁶² TMAC was not able to achieve its aim of training two additional civilian demining teams in the Sa Kaeo and Chanthaburi provinces by the end of 2002, as it did not receive the requested Baht 1 million (\$23,469) for the operation.

Mine Risk Education

In 2002, the four TMAC Humanitarian Mine Action Units and two NGOs (Handicap International-Thailand and the Asian Disaster Preparedness Center) conducted Mine Risk Education (MRE) activities in mine-affected areas. The HMAUs conducted MRE activities for 45,273 villagers in 69 communities in the Trad, Sisaket, Ubon Ratchathani and Petchabun provinces.⁶³ A total of 248 communities including 185,888 people have been reached since 2000.⁶⁴ Only HMAU 3 stated that it had conducted an internal evaluation of its MRE activities.⁶⁵

On 28-29 November 2002, ADPC provided mine awareness training to 121 participants, mainly provincial government officials and teachers in the Taphraya district of the Sa Kaeo province. Funding was provided by international non-governmental organizations.⁶⁶ On 5-6 February 2003, ADPC provided mine awareness training to 48 district officials and teachers in the Khok Soong branch district of the Sa Kaeo province.⁶⁷ ADPC has been unable to expand the project to schools at the border due to lack of funding.

⁶¹ Interview with the Director and Assistant Director of TMAC, 17 January 2003; Working Paper prepared for the National Mine Action Committee (in Thai), 18 December 2002; *Landmine Monitor Report 2002*, p. 488.

⁶² Interview with Suthikiet Sopanik, Director of General Chatichai Choonhavan Foundation, Bangkok, 13 March 2003.

⁶³ Fax from the TMAC, "Summary of Operation of Humanitarian Mine Action Units, January-December 2002," 24 March 2003.

⁶⁴ TMAC response to LM questions, received on 24 January 2003.

⁶⁵ Telephone interviews with officials of HMAUs 1, 2, and 3, 28 March 2003.

⁶⁶ Response to Landmine Monitor questionnaire by Sirikarn Kahattha, Government Relations Coordinator, Asian Disaster Preparedness Center, 3 January 2003.

⁶⁷ Report by Sirikarn Kahattha at a TCBL Meeting, Bangkok, 13 March 2003.

In March 2003, HI completed a three-year Community-Based Rehabilitation (CBR) and MRE project in the Chanthaburi province. In 2002, the program covered 6,870 people, including 6,300 community members, 420 primary school children, and 150 school children outside mine-risk areas.⁶⁸

In the western part of the country, along the Thai-Burma border area, HI-Thailand completed a two-year survey on mine casualties at the Mae-Sot district hospital in the Tak province. The survey indicated that 68 percent of the casualties interviewed had not received mine risk education. The survey provided a base for other MRE activities.⁶⁹ Funding for the project was provided by the UNHCR.⁷⁰

HI-Thailand also conducted an MRE evaluation in six Burmese refugee camps in the Tak province.⁷¹ Other MRE activities included conducting training on MRE media/tool production for students, the setting up of MRE committees and an MRE working group on child-to-child activities, preparing information billboards and launching the No Mine Day.⁷² The MRE project was temporarily halted in the Tak, Mae Hong Son and Ratchaburi provinces due to tensions with Myanmar and security concerns. Later in the year HI-Thailand was able to follow-up cases in Tak, Mae Hong Son, Ratchaburi and Kanchanaburi, but was unable to extend MRE activities to Thai villages affected in the Ma La sub-district as planned.

Landmine Casualties

In 2002, there were at least 36 new mine casualties reported in Thailand. However, there is no comprehensive nationwide data collection mechanism in the country. The HMAUs 1-4 recorded 21 new landmine casualties, two people killed and 19 injured, in the six Thai-Cambodia border provinces, including Sa Kaeo, Buriram, Surin, Sisaket, Ubon Ratchathani, and Chanthaburi.⁷³ The injured included three Cambodian nationals.⁷⁴ In another incident in June 2002, a 45-year-old woman was

⁶⁸ Supotch Boontem, Cambodian Border Programme Manager, HI-Thailand, "Questionnaire on Mine Awareness/Risk Education 2002," 24 March 2003; HI-Thailand, *Annual Report 2002* Bangkok, pp. 9-10.

⁶⁹ HI-Thailand, "Mine Casualties Survey Report, Mae-Sot District Hospital, Tak Province, January 2001-December 2002" (to be published in 2003).

⁷⁰ Email from Shushira Chonhenchob, HI-Thailand, Bangkok, 18 March 2003.

⁷¹ HI-Thailand, *Annual Report 2002*, Bangkok, pp.13-14; Pitchapha Naktung, Information Officer, Burmese Border Programme, HI-Thailand, "January-June 2002 Report," published in 2003. Refugee camps included Mae Ra Ma Luang, Mae Kong Kha, Don Yang, Camp 2 and Camp 3 and Tham Hin.

⁷² Pitchapha Naktung, Information Officer, Burmese Border Programme, HI-Thailand, "January-June 2002 Report," published in 2003.

⁷³ Response to Landmine Monitor by TMAC, 24 January 2003.

⁷⁴ Ibid.

injured by a landmine in Sa Kaeo province; this incident was not recorded in the database.⁷⁵ TMAC has no information from other mine-affected areas where HMAUs are not operating. The HMAU units collect reports on incidents and casualties and transmit the information to the IMSMA database at TMAC. As of March 2003, the TMAC's HMAU reporting system was still not fully operational.

The Mae Sot hospital, on the Thai-Burma border, recorded 68 patients treated for landmine injuries during 2002; 20 percent reported being injured on Thai soil.⁷⁶

Included in the casualties reported in 2002 is a deminer who was injured during clearance operations in the None Din Daeng district of the Buriram province, on the Thai-Cambodia border; he lost his right foot in the accident.⁷⁷

In February 2003, Mo Maelu, a 28-year-old elephant was injured by a landmine near the border with Burma. Her left front foot was treated at the Elephant Hospital in the Lampang province.⁷⁸

According to the results of the Landmine Impact Survey, between June 1998 and May 2001, 346 new landmine casualties were recorded; 79 people were killed and 267 injured. Less recent casualties totaled 3,122 people, with 1,418 killed and 1,704 injured.⁷⁹

Survivor Assistance

Medical and rehabilitation services in Thailand are available in both state and privately owned hospitals and health care units, functioning at the provincial, district, and community levels.⁸⁰ Generally, assistance available to landmine survivors is adequate; however, most come from poor farming families who can experience difficulties coping with the costs of care and rehabilitation.

TMAC has a mandate to coordinate victim assistance in Thailand. In 2002, TMAC assisted 17 landmine survivors in the Thai-Cambodian border provinces by facilitating transfers to hospitals and by supporting training programs on the production and repair of prostheses.⁸¹ At the Standing Committee meetings in February 2003, it was reported that TMAC had recently conducted two training

⁷⁵ Information provided by Wiboonrat Chanchoo, a mine survivor living in Sa Kaeo province, to TCBL.

⁷⁶ Email to Landmine Monitor researcher for Burma from HI-Thailand, December 2002. The remaining 80 percent were injured on the Burma side of the border.

⁷⁷ Response to Landmine Monitor by TMAC, 24 January 2003.

⁷⁸ "Walking wounded," Photo with Caption, *The Nation*, 18 February 2003, p. 4A.

⁷⁹ Landmine Impact Survey: Kingdom of Thailand, p. 18.

⁸⁰ For more details see *Landmine Monitor Report 2000*, p. 443.

⁸¹ TMAC, *Monthly Activity Reports*, January-December 2002.

courses on mine victim assistance and MRE in Sri Sa Ket and Buriram provinces in northeastern Thailand.⁸²

Landmine Monitor received 17 responses to a questionnaire on survivor assistance sent to 67 district and regional hospitals, and other relevant organizations in mine-affected areas. Only a few hospitals were able to provide figures on the number of mine survivors treated, due to the lack of a specific landmine casualty data collection system; 16 public hospitals and rehabilitation centers reported treating 251 landmine survivors in 2002, providing medical care and walking aids.⁸³

In 2002, the Sirindhorn National Medical Rehabilitation Center provided 314 artificial limbs and 167 braces for persons with disabilities; it is not known if any were for mine survivors.⁸⁴

The Prosthetic Foundation, under the royal patronage of the late H.R.H. Princess Mother Sri Nagarindhra, continued to provide mobile prosthetic services in remote provinces in 2002: 1,155 free prostheses and 253 pairs of crutches were provided to 1,043 beneficiaries, including 209 landmine survivors. In 2003, the program plans to establish seven mobile units in six different Thai provinces and in Malaysia.⁸⁵ One of the biggest mobile units was established in March 2003 on the occasion of the 80th Birthday of Princess Galyani Wadhana, the King's Sister. In May 2003, the Prosthetic Foundation plans to open a newly built workshop in Chiang Mai province. The workshop, employing 12 technicians, will produce artificial limbs from local raw materials. The products are expected to meet the standards of the International Society of Prosthetics and Orthotics (ISPO). Training programs on the production of above-knee prostheses will begin in June 2003. The Official Opening is scheduled for October 2003.⁸⁶

Handicap International has opened fifteen orthopedic workshops in Thai provincial hospitals since 1982. Since 1985, HI has operated community-based rehabilitation, and orthopedic workshops, in refugee camps along the Thai/Burma border to assist all persons with disabilities including landmine survivors. Refugee technicians are trained in the production of prostheses. HI's program also includes the distribution of wheelchairs and vocational training. In 2002, 137 prostheses were provided in seven refugee camps; 54 were for new amputees.⁸⁷

---

⁸² Statement by Thailand to the Standing Committee on Victim Assistance and Socio-Economic Reintegration, Geneva, 4 February 2003.

⁸³ Responses to Landmine Monitor questionnaire by 16 hospitals and HI-Thailand.

⁸⁴ Response to Landmine Monitor questionnaire by Sirindhorn National Medical Rehabilitation Center, 28 January 2003.

⁸⁵ Response to Landmine Monitor questionnaire by Wikanda Phitak, Public Relations Officer, Prosthetic Foundation, Chiang Mai Province, 24 February 2003.

⁸⁶ Telephone interview with Associate Professor Therdchai Jivacate, MD, Secretary-General, Prosthetic Foundation, Chiang Mai Province, 17 March 2003.

⁸⁷ Email to Landmine Monitor researcher for Burma (Myanmar) from HI-Thailand, 6 May 2003.

The HI Cambodian Border Program in the Chanthaburi province supported the training of technicians, who are landmine survivors and the setting up of a workshop for fitting and repairing prosthetics. Thirteen prostheses and thirty artificial feet were produced in 2002.⁸⁸ The workshop can serve 40 landmine survivors and other amputees residing in two sub-districts of Thep Nimit and Khlong Yai in Pongnamron district.⁸⁹

The Catholic Office for Emergency Relief and Refugees (COERR) began raising funds in December 2001 for a scholarship program for the children of landmine survivors in the Sa Kaeo province. In mid-2002, Baht 1,000,000 (US\$23,469) was used for school and sports uniforms, stationery, expenses for special activities/field trips, and in some cases, house repairs and transport; about 200 children were assisted.⁹⁰

The Niagara Foot project, funded by the Canadian government, has been testing a new prosthesis in the prosthetics unit of the Aranyaprathet hospital in Sa Kaeo province. Plans to extend the project are currently being evaluated. The budget for development and clinical trials is around US\$67,000.⁹¹

In 2002, the TCBL conducted a one-year project in the Surin and Buriram provinces, which included community-based survivor assistance, empowerment, mine awareness, and the setting up of a small revolving loan fund; around 50 families were assisted. The landmine survivor database, which should complement the TMAC national incident database, has not been established due to the lack of appropriate staff. The TCBL collected data on 120 landmine survivors; however, the information needs further verification.⁹²

HI-Thailand conducted a "Strengthening Comprehensive Mine Victim Assistance in Thailand" Project from July to October 2002. A major component of the project was a national seminar on "A Comprehensive Mine Victim Assistance Model (Chanthaburi Experience)," held in Bangkok on 17 October 2002; 90 representatives from government and non-governmental organizations and landmine survivors participated. A comprehensive model for victim assistance was designed and proposed to policy makers in the ministries concerned. The project was financed in

---

⁸⁸ Response to Landmine Monitor questionnaire by Supotch Boontem, Cambodian Border Program Manager, Handicap International, 24 March 2003.

⁸⁹ Interview with Chusak Sae-Lee, landmine survivor and technician, trained by HI, Pongnamron, Chanthaburi province, 27 February 2003; fax from HI Chanthaburi, 8 January 2003.

⁹⁰ Telephone interview with Charatkorn Mankhatitham, Operations Manager, Catholic Office for Emergency Relief and Refugees, Bangkok, 18 March 2003.

⁹¹ Telephone interview with Alexander Lévêque, Canadian Embassy, Bangkok, 24 January 2003; email dated 29 May 2003.

⁹² TCBL, "Summary End of Project Report to Canada Fund," 23 December 2002.

part with a fund provided to TMAC by the government of Japan through the UNDP in 2001.⁹³ The project was carried out in line with recommendations from the Regional Conference on Victim Assistance held in Bangkok in November 2001.

Thailand has not completed a national plan of action for mine survivor assistance as recommended by the November 2001 regional conference.⁹⁴

Landmine survivors from Burma seeking assistance in Thailand receive medical care from hospitals in refugee camps and public district hospitals in the Thai/Burma border provinces, including Tak, Mae Hong Son, Kanchanaburi, and Chumporn. Most of the landmine casualties are amputees.⁹⁵ The Mae Sot hospital recorded 68 patients treated for landmine injuries during 2002; 80 percent were from Burma.⁹⁶ Some Burmese landmine survivors in Thailand are not eligible for the official assistance offered by international organizations if they are not accepted into an organized refugee camp. Since April 2001, the Mae Tao Clinic in Thailand, which specializes in assisting Burmese migrants, has run a prosthetics ward. In 2002, it provided 150 free prostheses; 74 percent were for landmine survivors from four border-states in Burma. The prosthetics section was funded by Clear Path International in 2002.⁹⁷

Disability Policy and Practice

A national disability law has been in force since 1991.⁹⁸ The year 2002 was dedicated to the promotion of occupations for persons with disabilities (PWDs) with a national budget of Baht 7 million (\$164,285). The National Office for the Rehabilitation of PWDs and provincial public welfare offices have received funding applications for projects.⁹⁹

⁹³ HI-Thailand, Summary Report on "Strengthening Comprehensive Mine Victim Assistance in Thailand" Project, 27 February 2003.

⁹⁴ See *Landmine Monitor Report 2002*, p. 494.

⁹⁵ HI-Thailand, "Mine Casualties Survey Report, Mae Sot District Hospital, Tak Province, January 2001-December 2002" (to be published in 2003).

⁹⁶ Email to Landmine Monitor researcher for Burma (Myanmar) from HI-Thailand, December 2002.

⁹⁷ Interview with Dr. Cynthia Maung, Director, Mae Tao Clinic, Mae Sot, by Landmine Monitor researcher for Burma (Myanmar), 21 March 2003. Clear Path International provided \$22,250 in 2002 for the provision of prosthetics, the apprenticeship program, and for the construction of a hostel for amputees.

⁹⁸ See *Landmine Monitor Report 2001*, p. 491.

⁹⁹ For more details, see *Landmine Monitor Report 2002*, p. 494.

In May 2002, the national committee in charge of monitoring and coordinating health care policies for PWDs appointed the Sirindhorn National Medical Rehabilitation Center as the main coordinating organization for the medical care of PWDs. The committee also proposed facilities for PWDs in health care institutions and Public Health Ministry offices, and drafted a Benefit Package, health care service standards, and employment promotion policies for disabled persons, as well as setting up a hotline on PWD health issues.¹⁰⁰

In October 2002, Prime Minister Thaksin Shinawatra chaired a meeting entitled “Upgrading the Quality of Life for Persons with Disabilities: Integrated Planning to Practice.” The meeting formulated strategies for all the ministries concerned.¹⁰¹

In November 2002, the Association of Persons with Physical Disabilities (APD) was registered as a non-profit organization in the Pathumthani province. The APD aims to support action on behalf of people with physical disabilities. Other objectives include the promotion of education, occupation, rehabilitation and coordination of PWDs in rural and urban areas. The APD also intends to raise public awareness on disability issues and to coordinate with other PWD associations at a provincial and national level.¹⁰²

The International Day of Disabled Persons was celebrated with 18 different events on various dates from 6 November to 3 December 2002. The celebrations also marked the 20th anniversary of the founding of the Association of the Physically Handicapped of Thailand.¹⁰³

In 2002, HI Thailand also celebrated the 20th anniversary of its assistance program under the title of “20 Years of Action on behalf of People with Disabilities.”¹⁰⁴

Four Thai landmine survivors participated in the Raising the Voice program held during the intersessional Standing Committee meetings in February 2003.

Thailand submitted a voluntary Form J attachment to its most recent Article 7 report with information on their activities in support of mine survivors in 2002.¹⁰⁵

---

¹⁰⁰ Council of Disabled People of Thailand, *Newsletter*, July-August 2002, p.12.

¹⁰¹ Council of Disabled People of Thailand, *Newsletter*, November-December 2002, pp.1, 3-5.

¹⁰² Letter from Maj. Sirichai Sapsiri, President, Association of Persons with Physical Disability, 21 January 2003.

¹⁰³ Council of Disabled People of Thailand, *Newsletter*, November-December 2002, pp. 8-12.

¹⁰⁴ HI-Thailand, “Partnership to Sustainability” Booklet on 20th Anniversary (1999-present), 2002.

¹⁰⁵ Article 7 Report, Form J, April 2003.

Thailand Campaign to Ban Landmines (TCBL)

Coordinating Organizations:

Jesuit Refugee Service Asia Pacific (JRSAP)

24/1 Soi Aree 4 (South), Phaholyothin 7, Phayathai, Bangkok 10400, Thailand.

Tel. (66-2) 279 1817 Fax. (66-2) 271 3632 Email: landmine@jrs.th.com

Catholic Commission for Justice and Peace (CCJP)

2492 Prachasongkroh 24, Huay-Kwang, Bangkok, 10400, Thailand.

Tel. (66-2) 277 4625 Fax. (66-2) 692 4150 Email: ccjp@cbct.org

Fifth Meeting of States Parties
15-19 September 2003 Bangkok Thailand

Hold **Hands**
against
Mines